

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

Hemelvaart in Psalm 68

Gereformeerde Gemeente Oude Tonge

Omstreeks 1911 ontstaat er in Oude Tonge een gezelschap, dat 's zondags in een schuur aan de Oost-Achterweg in leesdienst bijeenkomt. In 1914 sluit dit 'leesgezelschap' zich aan bij de Oud Nederduitsch Gereformeerde Gemeenten en in 1946 bij de Gereformeerde Gemeenten. Op 14 september 1947 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. In 1952

betreft men een nieuw kerkgebouw (met 120 zitplaatsen) aan de Julianastraat. Bij de watersnoodramp van 1953 komen 305 inwoners van Oude Tonge in de golven om, waaronder ouderling C. Fris en zijn zoon Herbert. In 1990 wordt de consistoriekamer vergroot en het kerkgebouw uitgebreid met een vergaderzaal. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 69.

25/05/2017
jaargang 95

nr **34**

Opgevaren in de hoogte

‘Gij zijt opgevaren in de hoogte’. Zo getuigt David in deze Psalm van Christus’ hemelvaart. Dezelfde, Die is nedergedaald, is het Die ook opgevaren is verre boven al de hemelen.

*Gij zijt opgevaren in de hoogte.
Psalm 68:19a*

Christus heeft het Middelaarswerk dat de Vader van eeuwigheid op Zijn Borgschouder heeft gelegd, volbracht. Nog veertig dagen na Zijn opstanding bleef Hij op de aarde om Zijn discipelen te onderwijzen. Met vele gewisse kentekenen heeft Hij Zichzelf levend vertoond aan de Zijnen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien en sprekende van de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan.

Dan, nagestaard door Zijn jongeren, is Hij opgevaren van de Olijfberg om in te gaan in de hemel om daar de plaats der ere in te nemen aan de rechterhand van Zijn Vader. De hemelvaart van Christus predikt dat Hij alles heeft aangebracht tot eer van Zijn Vader en tot zaligheid van Zijn Kerk.

ds. G.J.N. Moens,
Lisse

Wonder heilsfeit
In het Oude Testament is geprofeteerd

van dit wondere heilsfeit van hemelvaart. In Psalm 68 bezingt David hoe de ark des Heeren opgevoerd wordt naar Jeruzalem. David ziet met het oog des geloofs hoe dit heenwijst naar de dag dat de grote Davidszoon, Christus, eenmaal zal ingaan in het Jeruzalem dat Boven is. En hij tekent in rijke bewoordingen de betekenis van de hemelvaart van Christus.

‘Gij zijt opgevaren in de hoogte’. Hij, de eeuwige Zoon van God, Die onze menselijke natuur heeft aangenomen en in een weg van bitter lijden en sterven in volmaakte gehoorzaamheid alles heeft aangebracht. Voor Hem worden de hemelen geopend en in Hem voor Zijn Kerk.

Van Zijn hemelvaart hopen we weer te horen dat deze waarlijk, zichtbaar en plaatselijk was.

Waarlijk. Tegenover alle ongeloof en Schriftkritiek. Hij heeft in Zijn hemelvaart onze menselijke natuur in de hemel ingebracht. Daarom zal Hij als het Hoofd van Zijn Kerk al Zijn lidmaten eenmaal tot Zich nemen. Hij is daar Zijn Kerk ten goede. Hij is hun Voorspreker. Op grond van Zijn offer is Zijn bidden een heilig eisen. Hij is daar als de medelijdende Hogepriester, Die zo volmaakt weet wat Zijn Kerk in de strijd op aarde nodig heeft.

Zichtbaar. Voor het oog van Zijn discipelen is Hij zegenend opgevaren. Ze hebben Hem nagestaard, zo anders als op de Goede Vrijdag, nu met grote blijdschap. En na de Pinksterdag zullen zij als Zijn getuigen uitgaan en prediken in Zijn Naam bekering en vergeving der zonden.

Plaatselijk. Want Hij is van de Olijfberg opgevaren naar de derde hemel, waar Hij Zijn heerlijkheid het meest openbaart. Daar is Hij nu Zijn Kerk ten goede, zoals het vervolg van de tekst ook uitwijst.

Plaats bereiden

Hij is opgevaren ook om als de hemelse Bruidegom plaats te bereiden: ‘Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt, want Gij hebt Mij liefgehad, voor de grondlegging der wereld’ (Joh. 17:24).

In dit nummer

4 De gevangenis
gevangelijk gevoerd

6 Oproep van
het Curatorium

20 Verantwoordelijk voor
volwassen uitwonende
kinderen?

- 2** Opgevaren in de hoogte
- 3** Onderwijs van vader Smytegelt [21]
- 5** Gij hebt gaven genomen
- 7** Verloren boeken uit het Oude Testament [1]
- 8** Een brede oecumene
- 9** Dat wil zeggen
- 10** Van Overzee: Voorbijgangers
- 11** Voor u gelezen: De roeping van Elisa
- 12** Gereformeerde Gemeente Leerdam bestaat 75 jaar
- 13** Jeugdrubriek
- 14** Boeknieuws
- 15** Kerknieuws
- 16** Berichten
- 17** Kerkdiensten

Onderwijs van vader Smytegelt [21]

Naar Zijn Godheid, majesteit, genade en Geest wijkt Hij nimmermeer van Zijn Kerk. Hun bloed, hun tranen en hun lijden zijn dierbaar in Zijn oog. En Hij vervult Zijn Woord: 'En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld' (Matth. 28:20).

Hemelvaartsdag. Voor een volk dat het niet om de hemel, maar om de God van de hemel te doen is geworden. Of ze in al hun strijd en zielsverdriet eens mochten zien dat Hem de hemelen geopend werden. En door het geloof eens een ogenblik mochten geloven in de stand van het leven: ook voor mij. Ja meer, om in de oefeningen des geloofs Christus te mogen volgen, niet alleen in de gang van Zijn vernedering, maar ook in die van Zijn verhoging. Om met toepassing voor eigen hart en leven te mogen zeggen: 'Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond' (Hebr. 2:9a).

En als we nog voor eigen rekening leven, predikt hemelvaart ons dat het om het volbrachte werk van Christus nog kan voor de grootste der zondaren.

Dat is toch waar het hart van Gods volk naar uitgaat. Want alleen in Hem, Die opgevaren is in de hoogte, is al hun heil en eer. Hun hart hunkert naar Gods Vaderlijke gunst in Christus. En hier kan het bij ogenblikken al zo'n wonder zijn, wat straks de stof van eeuwige verwondering zal zijn:

*Opdat zelfs 't wederhorig kroost
Altijd bij U zou wonen.*

Gezegende vrucht

En als we nog voor eigen rekening leven, predikt hemelvaart ons dat het om het volbrachte werk van Christus nog kan voor de grootste der zondaren. Hoe verzondigd, hoe onmogelijk ook, maar in Christus, Die opgevaren is in de hoogte, ligt de prediking dat in Hem behoudenis is tegen de toekomstige toorn.

De Heere geve voor het eerst of opnieuw de gezegende vrucht van Zijn hemelvaart in het hart van ons en onze kinderen.

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse
Catechisatiën"

Van de namen en kentekenen van de ware kerk

Vr. Hoe wordt de kerk nog meer genoemd?

Antw. Een heilige, algemene en christelijke kerk.

Vr. Is er maar één ware kerk?

Antw. Ja, daar is maar één ware kerk, Hoogl. 6:9: 'Een enige is Mijn duive.'

Vr. Waarom wordt ze heilig genoemd?

Antw. Omdat haar Hoofd, haar God, haar wandel, haar leven en leer heilig zijn.

Vr. Waarom wordt ze algemeen genoemd?

Antw. Omdat ze vergaderd is uit alle geslachten, talen, volkeren en natiën. Van alle tijden behoren ze tot die kerk, van het Oude Testament zowel als van het Nieuwe Testament. Zij zijn op gelijke wijze zalig geworden als wij. God is niet alleen een God der Joden, maar ook der heidenen. Van de val van Adam af zijn ze op gelijke wijze zalig geworden als wij. Zij hebben dezelfde God tot hun Vader, dezelfde Zoon Gods tot hun Verlosser, en dezelfde Geest, Die het hun toepast. En zij hebben allen deel aan dezelfde goederen van het genadeverbond. Zij hadden het in de belofte, en wij in de vervulling.

Vr. Waarom wordt zij een christelijke kerk genoemd?

Antw. Omdat Christus haar Hoofd, Man en Leraar is. Christus wordt er alleen gezocht; haar leer en leven is christelijk. Ze lijden als een christen.

Vr. Welke is de ware kerk?

Antw. Onze gereformeerde kerk.

Vr. 'Ja maar', zegt een papist, een Lutheraan, een remonstrant en een iegelijk buiten ons, 'kom bij mij, want wij hebben de ware kerk!' Waarmede zoudt gij bewijzen dat wij de ware kerk alleen hebben?

Antw. De koning van Frankrijk vroeg eens aan Hijon waaraan wij zouden kunnen weten welke de ware kerk was. Hij antwoordde: 'Die alleen naar het Woord van God is'. Het was eenvoudig, kort, doch krachtig, waarop die goddeloze kardinaal Besan wenste dat Hijon voor die tijd dat hij dat gesproken had, stom was geweest, of al het volk doof. Doch Hijon had gelijk, want het Woord van God moet en kan ons uitwijzen, welke de ware kerk zij.

(wordt vervolgd)

De gevangenis gevankelijk gevoerd

ds. J.J. van Ekeveld,
Zeist

De hemelvaart predikt ons niet alleen dát Christus is opgevaren in de hoogte, maar ook dat Hij de gevangenis gevankelijk heeft gevoerd.

*Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd.
Psalm 68:19b*

Vroeger werden overwonnen vijanden achter de zegekar van de overwinnaar meegevoerd. Zo heeft de ten hemel gevaren Koning al Zijn vijanden achter Zijn zegekar gebonden. Welke vijanden? Allereerst is er de macht van de zonde waaraan we onszelf hebben onderworpen. Vervolgens is er de satan, want Hij is ingedrongen in het huis van de sterkgewapende om hem zijn vaten te ontroven. Zijn kop is verpletterd. Dan is er de wereld, die in het boze ligt. Hij heeft die wereld overwonnen en kan daarom zeggen tot Zijn Kerk: 'Heb goede moed, Ik heb de wereld overwonnen'. Ook de hel moest het van Hem verliezen. Daarom kon Paulus zeggen: 'Hel, waar is uw overwinning?' Om niet meer te noemen, Hij heeft ook de prikkel van de dood weggenomen. Hij draagt de sleutels van de hel en de dood. Al die vijanden heeft Hij gebonden aan Zijn zegekar.

Waarom staat er dat Hij de gevangenis gevankelijk heeft gevoerd? Het is omdat die vijanden ons gevangen hebben genomen. De satan heeft ons gevangen, want we zijn hem toegevalen in het paradijs. De

dood heeft ons gevangen, want de bezoldiging van de zonde is de dood. De hel heeft ons in zijn macht, want we hebben ons het rechtvaardig oordeel van God waardig gemaakt. Als kinderen van Adam zijn wij gevangen geworden van satan, zonde, dood en hel.

Is dat uw zielenood al geworden? Van nature hebben we er geen erg in. Het is nodig dat onze ogen geopend worden voor de verschrikkelijke werkelijkheid van onze geestelijke gevangenschap. Bij het ontdekkend licht van Woord en Geest leren we onszelf als zulke gevangenen kennen. Wat een gruwelijke ontdekking! Zo heeft de Heere ons niet gemaakt. Het bepaalt ons bij onze hemelhoge schuld. Is het uw nood en droefheid geworden dat u gezondigd hebt tegen een goeddoend en rechtvaardig God? Wat proberen we dan om onszelf te verlossen. We zijn mensen van het werkverbond, die het zelf met de heilige God in orde willen maken. Maar het wordt een mislukking.

Hebt u bij het licht van boven al leren zien dat u door eigen schuld zo in de macht van de vijanden ligt, dat u uzelf nooit meer

verlossen kunt? Is u dat tot schuld geworden? Dan blijft er geen uitkomst meer over, want u hebt uzelf aan die vijanden uitgeleverd. Dan wordt het waar: 'Is er dan, o groot Ontfermer, is er voor een nare kermer, is er voor een schreier nog gehoor, is er nog een open oor?'

Kop verpletterd

Let nu eens op dit woord, dat Hij de gevangenis gevankelijk heeft gevoerd. Hemelvaart predikt dat Hij heeft overwonnen. Hebt u geen verweer tegen de aanvallen van satan? De ten hemel gevaren Christus heeft zijn kop verpletterd. Hebt u geen kracht tegen de verleidingen van de wereld? Christus heeft de wereld overwonnen. Gaat u gebukt onder de last van uw zonden? Christus heeft die zondenlast van een ontelbare schare zondaren weggedragen. Beeft u voor de dood? Hij heeft de dood overwonnen.

Alle vijanden heeft Hij verslagen. Alle machten en krachten moesten het van Hem verliezen. Hij is ten hemel gevaren met al die vijanden gebonden aan Zijn zegekar. Is dat geen rijke boodschap? Nu mag gebonden worden verkondigd, dat er opening is van hun gevangenis, dat Hij de gevangenis gevangen genomen heeft. Hij voer ten hemel op vol eer en de kerker werd Zijn buit.

Last van de zondenood

Bent u zo'n gevangene? Weet u niet hoe u ooit verlost moet worden van de macht van uw doodsvijanden? Misschien hebt u wel eens moed gehad dat het zou kunnen, zelfs voor u. Maar het is weer zo ver weg. Let nu eens op deze ten hemel gevaren Koning. Zou Hij geen macht hebben om u te verlossen? Strek uw gebonden handen naar Hem uit. Zou Hij geen macht hebben uw handen los te maken? Klaag Hem uw nood. Zou Hij machteloos zijn om u te bevrijden? Wat een wonder als ons oog geopend wordt voor Hem, Die overwonnen heeft. Dan is voor Hem geen vijand te machtig. Het is het woord van de ten hemel gevaren Zaligmaker: 'Mij is gegeven alle macht, in hemel en op aarde.'

Het is hemelvaart geworden en daarom zijn er voor Hem alleen maar verslagen vijanden. En daarom ook voor de kerk, die in Hem begrepen mag zijn. Wee ons, als we altijd nog voor eigen rekening staan. Dan zullen we met al Zijn vijanden wegzinken in de eeuwige nacht. Maar nog klinkt de roepstem van de ten hemel gevaren Koning.

Gij hebt gaven genomen

In Israël heerst een oorlogssituatie (2 Sam. 10 en 12). De Ammonieten, geleid door de jonge koning Hanun, hebben de gezanten van koning David, die hem wilden condoleren met het verlies van zijn vader, op bijzondere wijze gekrenkt en onteerd (2 Sam. 10:4, 5). Hun baarden werden half afgeschoren en hun kleding half afgesneden.

Hanun begreep dat Israël op deze handeling een antwoord met wapens moest laten volgen. Het ging immers ten diepste om een krenking van Israëls God. Een tweefrontenoorlog brak los. Zal Israël ontkomen aan de dreigende vernietiging? David mag zijn weg op de Heere wentelen. De Geest van de profetie grijpt hem aan. De Ammonieten en Syriërs moeten nog verslagen worden, maar de Heere heeft Zijn volk reeds de overwinning gegeven. Bij Rabba-Ammon, de hoofdstad van de Ammonieten, verslaat Israël al zijn vijanden. De priesters nemen na de overwin-

ning de ark, het teken van Gods tegenwoordigheid, die in het leger was gebracht, weer op. Ze dragen hem uit het Jordaandal terug naar de berg Sion. De toekomstige overwinning en de terugkeer van de ark is voor het geloof volle werkelijkheid.

In aanbidding en lofverheffing spreekt David de Heere drie keer aan in vers 19: 'Gij zijt opgevaren in de hoogte. Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd. Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen...! De HEERE ontvangt alleen alle eer.

Altijd Gij-zeggen

Gods kinderen blijven geen vreemdeling van deze lofverheffing. Zeker, het is geen dagelijks werk! Maar er zijn ogenblikken dat de Heere zelf hen tot het loflied leidt! Altijd Gij-zeggen! 'Gij zijt geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed' (Openb. 5:9). De profetie van David werd twee keer vervuld. De éérste keer was dat na de overwinning op Hanun en het opvoeren van de ark uit het Jordaandal naar Sion. De twééde keer bij de hemelvaart van de Heere Jezus Christus van de Olijfberg. Paulus past in Efeze 4:9 de tekst geheel toe op Christus: 'Nu dit: Hij is opgevaren; wat is het, dan dat Hij ook eerst is nedergedaald in de nederste delen der aarde'. In welk een onpeilbare diepte van

borgtochtelijk, plaatsbekledend lijden en dood is Hij neergelegd. Wat een onuitsprekelijke vreugde smaakt een arme zondaar als Hij Zich voor het eerst of opnieuw openbaart. Is Hij voor u al dierbaar, gepast, noodzakelijk geworden?

David ziet de ark terugkeren uit de Jordaanvallei: het teken van Gods tegenwoordigheid bij het volk. De Heere alleen is de overwinnaar in de strijd. Hij geeft Zijn volk gevangenen. Daarom zegt de dichter: Gij hebt hen, die ons gevangen hielden, zelf gevangen genomen, namelijk Ammonieten en Syriërs.

Nu verrijst voor het oog van David het beeld van de triomferende koning die de veldslag heeft gewonnen. Hij doet als alle koningen van zijn tijd. Alle gevangenen worden geboeid en met touwen vastgebonden aan de strijdwagens. Het juichende Israël moet nu naar oud gebruik de overwinnaar zien. De koning triomfeert. Hij rijdt met grote statie door de residentie. Hij deelt de buit uit Rabba - de gaven - uit aan het volk van Israël. 'Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd. Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen.'

Wat een tekenend beeld van de ten hemel gevaren Christus en Zijn werk. In Zijn opstanding heeft Hij alle vijanden overwonnen. Hij deelt in Zijn hemelvaart Zijn gaven uit onder de mensen, aan zondaren. Daar hoort u bij. U bent een mens. U wordt aangesproken. Uit de volheid van de zoenen kruisverdiensten van Christus zal de Heilige Geest in een ongekende volheid Zijn gaven uitdelen. Hij zal de verdiensten van de Borg - Zijn gaven - uitdelen in de harten van gevallen mensen, van hoogbejaarden, van ouderen en jongeren, pasgeboren kinderen en van kleuters. Dat zal Hij doen aan heidenen, aan kerkgangers, aan ontkerstende Europeanen, aan bewoners van de poolcirkel, aan moslims, aan mensen wereldwijd.

Gaven uit Zijn volheid

'Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen...!'. Gods kinderen danken alles aan Zijn gaven: wedergeboorte, rechtvaardiging, heiligmaking, volkomen verlossing, geloof, hoop en liefde. Elke ontdekking, onderwijzing, vertroosting en verzekering is een gave uit Zijn volheid in Christus aan mensen.

Zoek toch met lege handen bediend te worden uit Hem, Die doorgaat met het uitdelen van Zijn genadegaven. Dat is Zijn bevel aan u die de Heere vreest: Wast dan op in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus (2 Petr. 3:18).

ds. M. Golverdingen,
Dordrecht

*Gij hebt gaven
genomen om uit
te delen onder de
mensen.*

Psalm 68:19c

Oproep van het Curatorium

Op maandag 29 mei tot en met woensdag 31 mei hoopt het Curatorium van de Theologische School te vergaderen voor het onderzoek van degenen die zich met een attest van hun kerkenraad hebben gemeld om gehoord te worden, teneinde toegelaten te worden tot het volgen van de lessen op onze School.

Hartelijk en dringend roepen wij - naast het persoonlijk gebed - de predikanten en de kerkenraden op deze zaak in het bijzonder a.s. zondag 28 mei in **de voorbede** in het midden van onze gemeenten aan de Heere voor te leggen. De beslissingen die genomen moeten worden zijn immers zo diep ingrijpend, zowel voor de betrokkenen alsook voor het geheel van onze gemeenten. Ook voor onze kinderen en kleinkinderen. Het is voor mensen een onmogelijke taak!

De Koning van de Kerk mocht de curatoren die de beslissingen moeten nemen, alsmede de hen adviserende docenten, de gave der onderscheiding schenken. Hij mocht getuigenis geven van Zijn werk, zodat mogen toegelaten worden diegenen die Hij heeft geroepen. De nood is groot: er zijn kort geleden twee broeders in actieve dienst uit het leven weggenomen, verschillende predikanten zijn al ouder en de zorgen in de gemeenten worden niet minder.

Het Formulier om de dienaars des Woords te bevestigen wijst op de blijvende noodzaak van dit ambt: *'nademaal zo grote dingen daardoor uitgericht worden; ja hoe gans noodzakelijk het is om de mensen ter zaligheid te brengen. Hetwelk ook de oorzaak is waarom de Heere wil dat zulk een ambt altijd zal blijven'*.

De Heere geve Zijn Kerk, in het openbaar en in de binnenkamer, een smeken aan de troon van Zijn genade. Een bede in oprechte verootmoediging en hartelijk vertrouwen, zoals bij Ezra. 'Toen riep ik aldaar een vasten uit..., opdat wij ons verootmoedigden voor het aangezicht onzes Gods, om van Hem te verzoeken...'. (Ezra 8:21). Matthew Henry tekent hierbij aan: wij moeten in al onze wegen God erkennen, inzonderheid in die, waarin wij pogen de belangen te dienen van Zijn Koninkrijk onder de mensen. En de uitkomst van dit smeken? 'En Hij liet Zich van ons verbidden'

(vs.23b). De God van Ezra verhoorde! 'Want nooit heeft iemand, die Hem in ernst zocht, Hem tevergeefs gezocht (Henry). Zou het geen onverdiend wonder zijn als de Heere Zich liet verbidden? 'Hij en and'ren meer, riepen tot den HEER; Die, met gunstig oren, hun geroep wou horen'. Op maandag 12 juni, dinsdag 13 juni en woensdag 14 juni zullen de tentamens en examens worden gehouden. Waarna (bij goed gevolg) de kandidaten per maandag 19 juni beroepbaar zijn.

Mogen wij dan ook de studenten en docenten met de curatoren in uw voorbede bevelen. Van alle arbeid die in het Koninkrijk Gods mag geschieden geldt dat het mensenwerk is. Daar kleven door de zonde zoveel fouten en gebreken aan. Maar gelukkig dat Koning Jezus er is! Door Zijn verzoenend lijden en sterven zal er straks een volmaakte Kerk zijn. 'En ik zag, en zie, het Lam stond op de berg Sion, en met Hem honderd vier en veertig duizend, hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden' (Openb. 14:1).

Namens het curatorium,

ds. J.J. van Ekeveld, voorzitter
ds. M. Karens, secretaris

Verloren boeken uit het Oude Testament [1]

ds. H. Brons,
Vlaardingen

De trouwe Bijbellezer herkent ze: de verwijzing in de Bijbel naar onbekende geschriften. Wat is het "Boek der oorlogen des HEEREN"? (Num. 21:14). En wat bedoelt de schrijver van Jozua en van 2 Samuël met het "Boek des Oprechten"? Ook in 1 Koningen en de Kronieken komen we dergelijke verwijzingen tegen, zij het naar andere boeken. Wat zijn dat voor boeken en waarom kennen wij ze niet?

Voor kenners van de tijd van het Oude Testament staat vast dat er eens een veel grotere schat aan boeken is geweest. In de archieven van de koningen en de heiligdommen moet een overvloed aan materiaal zijn bewaard. Van deze boeken van het Oude Israël is ons buiten de boeken van het Oude Testament echter bijna niets overgeleverd. Dat heeft een goede reden. Die hangt nauw samen met de vorming van de canon. Daarmee bedoelen we de boeken die in de Bijbel zijn opgenomen. Deze boeken zijn door de eeuwen heen met veel zorg bewaard, ook te midden van verwoesting. Ze werden steeds weer zorgvuldig overgeschreven. De vondsten uit de grotten van Qumran, die teruggaan tot de tweede eeuw voor Christus, bevestigen dat. Het laat zien dat het oude Israël zich al vroeg bewust was van het bijzondere karakter van de boeken van het Oude Testament. Het toont ons daarmee ook de zorg van de Heere bij de totstandkoming van de canon.

Bijbelse liederen

Israël beschikte al vroeg over Bijbelse liederen en schriftelijke vormen van geschiedschrijving. We weten dat van de boeken van Mozes, maar ook van de geestelijke reformatie onder koning Josfa. Toen werd een oude boekrol teruggevonden die dateert uit de tijd van Mozes. De meeste boeken van het oude Israël die niet tot het Oude Testament behoren, gingen in de loop van de eeuwen verloren.

Tegen de achtergrond van ingrijpende gebeurtenissen, zoals de verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap, is dat heel begrijpelijk. We hoeven om dit verlies niet te treuren. Het voornaamste is ons overgeleverd, namelijk de boeken van het Oude Testament. Petrus zegt daarover: 'Wij hebben het profetisch Woord dat zeer vast is, en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt!'

Met de Nederlandse Geloofsbelijdenis belijden we dat de Bijbel zowel noodzakelijk als genoegzaam is tot zaligheid. Of zoals de geschriften van Westminster zeggen: het gezag van de Bijbel is niet afhankelijk van menselijke uitingen, maar rust volkomen op God Die de Waarheid Zelf is. Dat neemt niet weg dat we wel mogen bezien of we iets kunnen weten over de verloren gegane boe-

ken. Kennis daarvan kan ons helpen om het Oude Testament zelf beter te begrijpen. Voor die kennis geldt echter dezelfde leeswijzer als de Nederlandse Geloofsbelijdenis ons geeft bij het lezen van apocriefe boeken: het getuigenis ervan heeft niet de kracht of het vermogen dat ze 'enig stuk des geloofs of der Christelijke religie zou kunnen bevestigen!'

Buitenbijbelse verwijzing

De eerste buitenbijbelse verwijzing vinden we in Numeri 21:14. Te midden van de rustplaatsen van het volk Israël op reis van de Sinaï naar het Beloofde Land, vinden we een verwijzing naar het "Boek van de oorlogen des HEEREN". Uit dat boek komt het volgende citaat: 'Tegen Waheb, in een wervelwind en tegen de beken Arnon, en de afloop der beken, die zich wendt naar de plaats waar Ar gelegen is, en leunt aan de grens van Moab!'

Waar de tekst spreekt over een wervelwind, kan de naam van een plaats of streek zijn bedoeld. We kennen geen plaats van die naam en evenmin de plaats Waheb. Wel weten we dat Israël in dit stadium van de reis de grens van Moab met de Amorieten nadert. Daarmee komt de confrontatie met de Kanaänitische volken dichterbij. Vermoedelijk betreft het "Boek der oorlogen" een verzameling van liederen. Israël heeft daarmee de herinnering aan de overwinning op de Amorieten levend kunnen houden. Sommige uitleggers zien in de verwijzing naar dit "Boek der oorlogen" een latere toevoeging aan het boek Numeri. Maar daar is op zichzelf geen reden toe.

De overwinningen die het volk onder leiding van Mozes heeft mogen behalen, geven voldoende aanleiding tot een liederenbundel! De Nederlandse Oudtestamenticus A. Vriezen, die zelf overigens uitgaat van een jongere datering van het "Boek der oorlogen", spreekt van een werk dat vergeleken kan worden met Valerius' "Gedenkklink" als bundel van liederen die de wonderen van de Allerhoogste in onze Nederlandse geschiedenis bezingen. Wat de Bijbel ons overlevert van de liederen en geschriften van het oude Israël dient telkens maar één doel. Steeds gaat het om de eer van Israëls God. In de volgende bijdrage zien we dat dit motief een patroon vormt bij de vermelding van verloren boeken uit het Oude Testament. De Bijbelschrijvers willen over de grote daden van God vertellen, dus niet over die van mensen.

(wordt vervolgd)

Een brede oecumene

Bij Rome is genade altijd helpende genade. Om zalig te worden moet een mens dus met de genade meewerken.

Een opvallende ontwikkeling van de laatste decennia op het terrein van kerk en godsdienst is de toenadering tussen Rome en de nazaten van de Reformatie. Waar in het verleden, met name rond hervormingsdag, de nadruk gelegd werd op de grote kloof die ons scheidde, is de sfeer nu geheel anders.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

De nadruk ligt thans veel meer op de onderlinge verbondenheid. Hetgeen men gemeenschappelijk heeft, wordt van veel groter waarde geacht dan hetgeen scheiding maakt. Dat geldt niet alleen de hoofdstroom in de protestantse kerken die vanouds oecumenisch was ingesteld, maar die opstelling kom je tegenwoordig ook tegen in de brede gereformeerde gezindte.

Vrijzinnig contra orthodox

Begin deze maand werd onder de titel "Reformatie vandaag" een omvangrijke studie van dr. K. van der Zwaag gepresenteerd. Daarin wordt de verbondenheid beklemtoond, zowel naar de kant van Rome als naar de kant van de dopersen en evangelischen. Volgens hem ligt de scheidslijn tegenwoordig meer tussen vrijzinnig en orthodox dan tussen rooms-katholiek, oosters-orthodox of protestant.

Nu kun je inderdaad zeggen dat er niet zoveel verschil is tussen vrijzinnige protestanten en vrijzinnige rooms-katholieken. Maar voor wie orthodox wil zijn en dus aan de traditionele leer wil vast-

houden, ligt het anders. Voor hen bestaat er wel degelijk een forse kloof tussen de gereformeerde belijdenis en wat vanouds in rooms-katholieke of evangelische kring beleden wordt.

Dat is met name het geval als het gaat om de genadeleer. Bij Rome is genade altijd helpende genade. Om zalig te worden moet een mens met de genade meewerken. Daar oordeelden onze Dordtse vaders toch heel anders over. Rome denkt ook veel optimistischer over de gevallen mens dan de Heidelbergse Catechismus (vraag 8). En in de levenspraktijk kan er bij de roomsen veel mee door. Zonden zijn er om vergeven te worden, zo redeneert men.

Als we vandaag de dag onder protestanten onmiskenbaar een toenadering tot Rome constateren, wijst dat er dan ook op dat zij inmiddels ver weggegroeid zijn van de gereformeerde belijdenis. Daarin gaat het immers om de diepe val van de mens, om de ernst van de zonde, om de heiligheid van Gods wet en de grootheid van Zijn onverdiende genade. Wat er ook in de rooms-katholieke wereld veranderd zou zijn, van een openlijke en duidelijke breuk met de leerstellingen van het concilie van Trente is geen sprake.

Vroomheid

Van der Zwaag ziet echter de vroomheid als een verbindende schakel tussen de verschillende geloofsrichtingen. Maar niet alle vroomheid, lang niet alle vroomheid, is ook de ware vroomheid gewerkt door Gods Geest. Vrome mensen vind je bij alle godsdiensten en in allerlei kerkelijke richtingen. Wat is echter de inhoud van die vroomheid? De ware vroomheid staat niet los van de rechte leer. Het gaat er om dat de waarheid van Gods Woord met het hart beleefd wordt.

De nadruk op vroomheid als verbindende schakel past helemaal in onze postmoderne cultuur. In de kring van de EO spreekt men graag over de oecumene van het hart. De Bijbelse leer is dan niet meer doorslaggevend. In plaats daarvan laat men zich

Hemelvaarts- geschenken

Dienaren des Woords zijn hemelvaarts geschenken. Wat bedoelen we daarmee?

in hoge mate leiden door zijn gevoelens. Of die gevoelens ook een basis hebben in Gods Woord, die vraag komt niet meer aan de orde. Gemakkelijk wordt er vanuit gegaan dat iedereen die zich christen noemt, dat ook werkelijk is in de diepere zin van het woord. En als dat zo is, waarom zouden we ons dan nog druk maken over leer en leven? Over dwalingen en wereldgelijkvormigheid? Liever legt men de nadruk op de veelkleurigheid van Gods Kerk.

Een oppervlakkig aannemen van het Evangelie is niet voldoende. Het is nodig dat mensen het Evangelie aannemen in het binnenste van hun hart

Met goede voorzichtigheid

Dat is natuurlijk wel een heel andere lijn dan onze vaders op grond van de Bijbel ons hebben voorgehouden. Het doopformulier spreekt over 'de waarachtige en volkomen leer der zaligheid', 'die in de christelijke kerk alhier geleerd wordt'. 'Naarstiglijk en met goede voorzichtigheid' moeten we op grond van Gods Woord onderscheid maken tussen de verschillende kerken, omdat vele zich ten onrechte 'met de naam der kerk bedekken' (art. 29 NGB). Een oppervlakkig aannemen van het Evangelie is niet voldoende. Het is nodig dat mensen het Evangelie aannemen in het binnenste van hun hart (DL III-IV, 9). Onze vaders spraken over de Rooms-Katholieke Kerk in zeer negatieve bewoordingen. Deels is dat te herleiden tot de tijdsomstandigheden. Ze hadden recent van Rome 'de hitte der verdrukking' ondervonden. Maar los daarvan beseften ze de wezenlijke verschillen. Ze beseften ook dat een vervolgte kerk als die van de doopers, daarmee nog geen ware kerk was. God geve dat dat besef ook onder ons levend mag blijven.

Als we het onderstaande eerst lezen, en met name de laatste zinsnede van antwoord 54, dan belijdt de kerk der eeuwen daar op grond van eerbiedig luisteren naar de Schrift: dat de Christus verhoogd is aan de rechterhand van God en daar altijd 'Zijn dienaren en Zijn volk voorziet van genadegaven en voorbede voor hen doet'. Bij tekstverwijzing nummer 5 staat dan als eerste genoemd: Efeze 4 vers 10 - 12. Die tekst schrijven we hier voor u uit: 'Die nedergedaald is, is Dezelfde ook Die opgevaren is ver boven alle hemelen, opdat Hij alle dingen vervullen zou. En Dezelve heeft gegeven sommigen... tot herders en leraars, tot volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw van het lichaam van Christus! U begrijpt nu beter wat ze bedoelen? Ja, zeker ook met het oog op de vergaderingen van het curatorium op maandag 29 tot en met woensdag 31 mei.

De opbouw van Gods Kerk is middellijkerwijs verbonden aan het ambt van dienaar des Woords. Lees daartoe het vervolg maar in vers 13 tot 16. Dat is Gods geopenbaarde wil. Dat is de verdienste van de verhoogde Middelaar. Dat is o.a. het voorwerp van Zijn aanhoudende voorbede. Hij heeft daar recht op, opdat door Zijn hand Gods welbehagen volvoerd zal worden. Hij heeft er recht op, opdat ze zullen komen 'die door hun woord in Mij geloven zullen' (Joh 17: 20). Zijn zaak dringt.

Maar nu de persoonlijke vraag, of deze zaak van de ambtelijke nood voor ons ook dringt. Dringt naar de binnenkamer; dringt in onze totale (kerkelijke) onwaardigheid. Uitgewerkt en uitgepraat, dringt tot het gebed alleen in Jezus' naam. Dan spreken we in de komende dagen over het curatorium meer met God dan met elkaar.

v. A.

“

Uit de Grote Catechismus van Westminster:

Vraag 53: Hoe werd Christus in Zijn hemelvaart verhoogd?

Antwoord: Christus werd in Zijn hemelvaart verhoogd doordat Hij na Zijn opstanding dikwijls aan Zijn apostelen is verschenen, omgang met hen heeft gehad, met hen sprak over de dingen aangaande het Koninkrijk van God¹ en hen bevel heeft gegeven om het Evangelie aan alle volken te verkondigen.² Veertig dagen na Zijn opstanding is Hij in onze natuur en als ons Hoofd³, terwijl Hij over Zijn vijanden triomfeerde⁴, zichtbaar opgevaren in de hoogste hemelen. Daar ontvangt Hij voor ons mensen gaven⁵, heft Hij onze verlangens en genegenheid op naar de hemel⁶ en bereidt voor ons een plaats⁷ waar Hij Zelf is en zal blijven tot Zijn wederkomst aan het einde van de wereld.⁸

1. Hand. 1:2-3 • 2. Matth. 28:19 • 3. Hebr. 6:20 • 4. Ef. 4:8 • 5. Hand. 1:9-11; Ef. 4:10; Ps. 68:19 • 6. Kol. 3:1-2 • 7. Joh. 14:2-3 • 8. Hand. 3:21.

Vraag 54: Hoe wordt Christus verhoogd in Zijn zitten aan de rechterhand van God?

Antwoord: In zijn zitten aan de rechterhand van God wordt Christus hierin verhoogd dat Hij als God-Mens tot de hoogste gunst van God de Vader is verheven¹ en vervuld is met alle volheid van vreugde², heerlijkheid³ en kracht over alle dingen in hemel en op aarde.⁴ Hij vergadert en beschermt Zijn Kerk, onderwerpt hun vijanden, voorziet Zijn dienaren en Zijn volk van genadegaven⁵ en doet voorbede voor hen.⁶

1. Fil. 2:9 • 2. Vgl. Hand. 2:28 met Ps. 16:11 • 3. Joh. 17:5 • 4. Ef. 1:22; 1 Petr. 3:22 • 5. Ef. 4:10-12; Ps. 110 • 6. Rom. 8:34.

Voorbijgangers

Het is een scherpe tegenstelling die ons voorgehouden wordt in Psalm 103, een psalm van David. Een tegenstelling tussen het vergankelijke, het voorbijgaande in vers 15 en 16, en het blijvende van de goedertierenheid des Heeren, die van eeuwigheid tot eeuwigheid is, in vers 17.

Ds. C. Vogelaar,
Clifton (VS)

ds. P.L. Bazen

student G.E. Bron

Wij veranderen; alles hier gaat voorbij en is tijdelijk. We zijn hier maar een korte tijd. Onze reis gaat snel, maar onze bestemming is blijvend. We gaan naar ons eeuwig huis. Wat leven we daar weinig bij. Wat wordt er geploeterd en gezwoegd voor hetgeen dat voorbijgaat. Wat kunnen mensen mensen belangrijk te zijn. En toch, 'als de wind daarover gegaan is, zo is zij niet meer, en haar plaats kent haar niet meer'.

Student Bron

Daar zijn we zowel hier als in het oude vaderland nadrukkelijk bij bepaald in de slagen die de gemeenten troffen. Op vrijdagmorgen 7 april stonden we aan het graf van student G.E. Bron. Zijn medestudenten H. de Leeuw, E.M. Maljaars en J.J. Witvoet en zijn zoons droegen hem grafwaarts. In Fort Macleod, waar hij vele jaren woonde voordat hij vanwege de studie naar Grand Rapids verhuisde. Vijf maanden heeft hij het Woord mogen uitdragen en toen was het genoeg. Na enkele maanden van ziekte werd hij thuisgehaald.

Wij zijn maar voorbijgangers. Maar al wat de Heere ooit beloofd heeft, zal bestaan. Dat wordt ook door onmogelijkheden heen ervaren.

Ds. A.H. Verhoef sprak tijdens de rouwdienst over Johannes 5:35. De dienst van broeder Bron hier was maar kort, maar hij mag nu, naar we geloven, in volmaaktheid dienen. Zoals we ervan mochten spreken op de begraafplaats uit Openbaring 22:4: 'En Zijn dienstknechten zullen Hem dienen'. Wat moet dat voor hem geweest zijn en wat zal dit eens zijn voor hen die zichzelf maar als onnutte dienstknechten leren kennen.

Het is nog steeds vreemd. Als we de studenten 's zondags in het gebed proberen op te dragen, gaat het niet over drie, maar over twee die uitgaan. Er is een lege plaats onder de studenten, met wie een bijzondere vriendschapsband was ontstaan,

die tijdens de ziekte nog werd versterkt. Broeder Bron wordt gemist. Maar er is er Een Die het eerste recht op hem en op al Zijn volk heeft. Christus bidt: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt' (Joh. 17:24). Voor broeder Bron was het, naar we geloven, eeuwige winst, maar we hebben in hem een hartelijke en samenbindende student verloren, en dat is een groot verlies.

Ds. Bazen

Het was maar kort daarna dat we weer op reis moesten: voor de begrafenis van ds. P.L. Bazen in Grand Rapids. Zijn sterven was niet onverwacht. Al lang werd met zorg geconstateerd dat zijn aardse huis steeds verder afgebroken werd. Achttien dagen na zijn emeritering werd hij afgelost.

Bazen was mijn eerste student, van 1986 tot 1990. Hij heeft veel werk gedaan, als zendingspredikant in Bolivia en later in twee gemeenten in Noord-Amerika. 'Een eenvoudige schoenhandelaar', zoals hij zichzelf vaak aanduidde, die bijzondere gaven had om met mensen om te gaan. Ds. G.M. de Leeuw leidde de rouwdienst uit Psalm 73:24. Aan het graf mochten we spreken over Jesaja 57:1 en 2.

Ook dit is weer voorbij. De rouwenden blijven achter, bij de lege plaatsen hier en in het oude vaderland. De Heere gedenke, ondersteune en vertrooste hen zoals Hij dat alleen kan.

Wij zijn maar voorbijgangers. Maar al wat de Heere ooit beloofd heeft, zal bestaan. Dat wordt ook door onmogelijkheden heen ervaren.

Jozef

De zondag voor de begrafenis van ds. Bazen leidde de Heere ons naar Genesis 45:26-28, waar de boodschap klinkt: 'Jozef leeft nog...!'. Temidden van alle verdriet, vragen en gemis mocht daarin onze sterkte zijn. Jozef is type van de verheerlijkte Koning. Jezus Christus staat op de oever, als vissers, die maar voorbijgangers zijn, daar tobben en worstelen zonder vrucht. Hij openbaart Zich aan uitgewerkte discipelen en zo doet Hij nog. Op Zijn machtswoord mogen ze het net dan werpen aan Zijn zijde, de zijde van Zijn wil en welbehagen. Hun arbeid zal niet ijdel zijn in de Heere.

Straks mogen dan voorbijgangers, die door Hem geleerd, geleid en bewaard zijn, rusten en Hem eeuwig bewonderen. Omdat Hij en Hij alleen het gedaan heeft.

De roeping van Elísa

Elía heeft van Godswegen de opdracht gekregen om Elísa tot profeet te zalven in zijn plaats. Elía was bevreesd geweest dat de kerk des Heeren ten onder zou gaan. Hij dacht dat hij alleen overgebleven was.

ds. J. Koster

Maar zie, de Heere gaf in zijn plaats een andere profeet. Ja, de Heere staat voor Zijn eigen werk in, hoor. Hij staat ook voor Zijn ambten in, die houdt Hij in stand. Hij heeft immers Zelf beloofd: 'En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld.' En niet een van de woorden die de Heere gesproken heeft, is ooit op de aarde gevallen. Dan kan het weleens langs een andere weg gaan dan wij denken en verwachten. Maar Hij blijft Dezelfde en de Getrouwe.

Terwijl Elísa bij het twaalfde juk runderen druk aan de arbeid is, komt Elísa op de akker. Hij neemt zijn profetenmantel en werpt die over de schouders van Elísa. Dit was het teken dat Elísa geroepen werd tot profeet des Heeren. En Elísa verstaat deze symbolische handeling.

Ach, het staat er niet, maar misschien heeft Elísa al wel heel wat werkzaamheden gehad omtrent dit werk. Want het kan zijn dat er in het leven werkzaamheden zijn aan de troon van Gods genade omtrent dat wondervolle werk, maar dat de Heere nog nooit geroepen heeft. Nee, Elísa heeft zichzelf geen profeet gemaakt. Hij wordt geroepen, het is het werk des Heeren.

Bereid gemaakt

Wat doet Elísa met de roeping die tot hem komt? O, hij is bereid om die roeping op te volgen. Nee, dat is hij niet van zichzelf, hoor. Elísa is bereid gemaakt door de genade Gods. Er staat: 'Hij verliet de runderen.' Dat is geen kleine zaak geweest. Want de boerderij van zijn vader was gereed om over te nemen. Wat een goede toekomst lag er voor hem. En als hij Elísa volgde? O, dan kon hij haat en smaad verwachten, evenals Elísa. Hij kiest voor de Heere. Hij verlaat de runderen. Het is dezelfde keuze als van Mozes om alles te verlaten voor de dienst des Heeren. Hij liep Elísa na en zei: 'Dat ik toch mijn vader en mijn moeder kusse, daarna zal ik u navolgen.' Het was geen voorwendsel om zich aan de roeping te onttrekken, maar hier komt liefde openbaar tot zijn ouders. In gedachten zie ik hem komen en zijn vader en moeder omhelzen. Vader, moeder, luister eens. Ik kom afscheid

van u nemen. Jullie hebben deze boerderij voor mij gereedgemaakt, maar nu is er iets anders. Het is niet te bevatten, maar de Heere wil mij in Zijn dienst gebruiken. Het is nooit klein te krijgen, vader, maar God wil mij gebruiken.

Nee, hij zal niet gezegd hebben: Hij heeft mij nodig, maar: de Heere wil mij gebruiken. Nu mag ik gaan dienen in de dienst des Heeren, en al is het dat u alles voor me hebt gedaan, ik kan niet anders en ik wil ook niet anders. Daar wordt iets beoefend van: 'Wie vader of moeder liefheeft boven mij is mijns niet waardig.' Hij slacht twee runderen en met het hout van de ploeg maakte hij het vuur om het vlees te koken en bereidde het voor het volk. Hij laat dus duidelijk zien dat hij afscheid genomen heeft van zijn vorige, oude leven. O, wat een wonder als de Heere gewilligheid gaat schenken. Hij heeft een gewillig volk op de dag van Zijn heirkraft.

Gewillig gemaakt

Zo is het ook in het leven van Zijn knechten, als Hij hen roept tot dat werk. Nee, ze zijn ook niet altijd bereid. Jona wilde ook niet naar Ninevé. Maar de Heere maakt ze gewillig, hoor! Hier staat, mogen we het zo eens uitdrukken, een brandstapel waarop al het oude ten offer wordt gebracht.

Daarna stond hij op en volgde Elísa na. Elísa mag alles achterlaten. Staat er in ons leven ook zo'n brandstapel? Het 'eigen ik' moet op de brandstapel om die meerdere Elísa te mogen volgen.

De Heere geve genade om verwaardigd te worden in ons leven zo'n brandstapel te hebben om alzo alle dagen te mogen sterven en de meerdere Elísa te mogen volgen in Zijn dienst. Dat is alleen mogelijk als de liefde van Christus de overhand heeft. Dan mag de kerk des Heeren verwaardigd worden om in Zijn dienst te dienen, hetzij in het ambt aller gelovigen, hetzij in een van de bijzondere ambten als diaken, ouderling of herder en leraar, tot verheerlijking van Zijn driemaal heilige Naam.

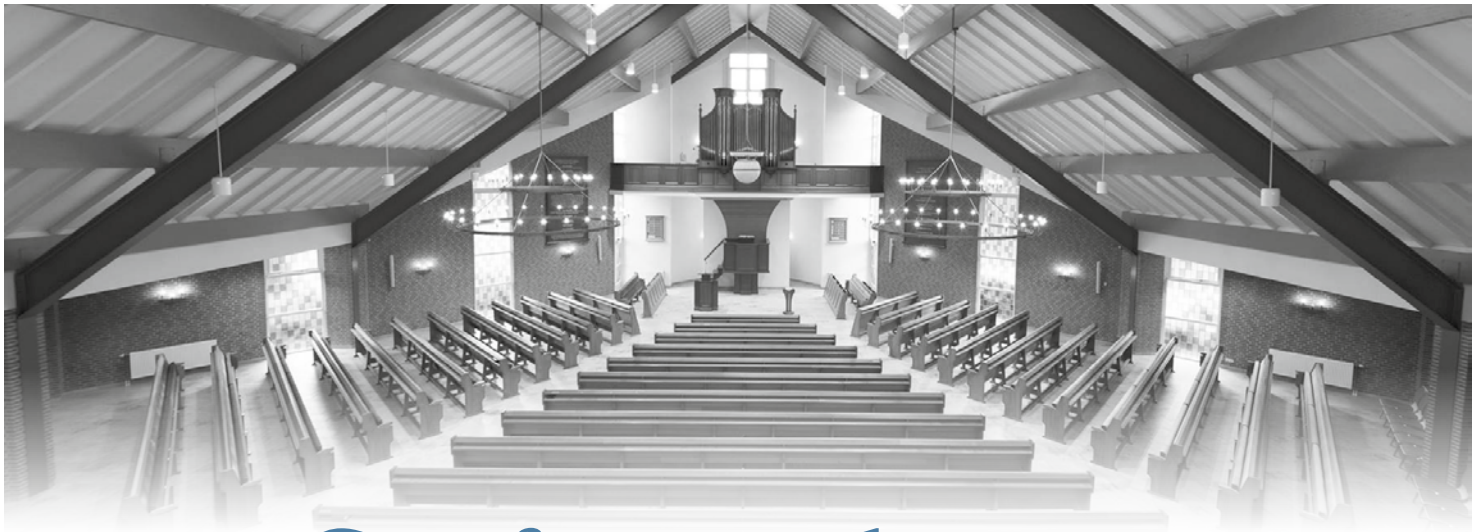
Bron: Preek over 1 Koningen 19:19-21 ('Door U alleen'; tien preken van wijlen ds. J. Koster)

VERSCHIJNING
KERKELIJK
JAARBOEK 2017

Het Kerkelijk Jaarboek 2017 is inmiddels verschenen. U kunt dit boek bestellen bij de onder ons bekende boekhandelaars en bij het Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening via www.gergeminfo.nl/kerkelijk-jaarboek of via (0348) 489900. De kosten bedragen € 10,- per stuk (excl. verzendkosten).

Gereformeerde Gemeente Leerdam bestaat 75 jaar

Zondag 30 april was het 75 jaar geleden dat de Gereformeerde Gemeente van Leerdam werd geïnstitueerd. In de morgendienst stond ds. J. Schipper stil bij 1 Samuël 7:12. 'Samuël nu nam een steen en stelde dien tussen Mizpa en tussen Sen, en hij noemde diens naam Eben-Haëzer; en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons den HEERE geholpen'.

Kerkenraad
Gereformeerde
Gemeente Leerdam

In het licht van de geschiedenis van de gemeente wees de dominee op de trouw des HEEREN tegenover onze ontrouw en afmakingen. Hij bepaalde de gemeente bij 1: De plaats van de steen, en 2: De naam van de steen. Dinsdagavond 2 mei stonden we opnieuw stil bij het jubileum, nu met vele genodigden. Ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan werd een herdenkingsboek samengesteld waarin de kerkelijke historie van Leerdam wordt geschetst en het ontstaan van onze gemeente. Het boek geeft een indruk van het gemeentelven over een reeks van jaren.

Deze herdenkingssamenkomst werd geopend door ds. Schipper. Hij bepaalde de aanwezigen bij Psalm 71:3a: 'Wees mij tot een Rotssteen om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan'. Het herdenkingsboek heeft als titel: "Een rots om in te wonen". Het kerkgebouw heeft de naam "Adullam". Het wijst beide heen naar de Schuilplaats en Toevlucht, de Heere Jezus Christus, voor zondaren die op de vlucht zijn. Hij is de Silo van Zijn Kerk, Die, om de rust te verwerven, geen rust gekend had

en niets had om Zijn hoofd op neder te leggen. Is het ons gebed geweest - en nóg - om in Zijn rust te mogen ingaan? Hierna kreeg ouderling Van Belzen, schrijver van het boek, de gelegenheid iets te vertellen over het ontstaan en de inhoud van het boek. In een tijdsbestek van bijna 2,5 jaar is er hard gewerkt om alles tot stand te brengen. Hij merkte op dat je dan ook een indruk krijgt van de vergankelijkheid van alle dingen. Mensen en voorgangers: ze zijn niet meer. Maar het Woord Gods blijft tot in der eeuwigheid. Het Woord heeft in verleden tijden vrucht gedragen, maar hoe is het nu? Wijlen ds. en consulent D. Hakkenberg zei eens: 'Het zaad was goed! Maar viel het in toebe-reide aarde?' Broeder Van Belzen dankte de redactieleden hartelijk voor de goede samenwerking.

Hierna reikte ds. Schipper de eerste exemplaren uit aan enkele personen: aan de redactieleden, aan de consulent ds. M. Karens, aan wethouder A.W. Keppel, aan de voorzitter van het schoolbestuur van de plaatselijke Johannes Calvijschool, D. van Dijk, en aan J. Mastenbroek die bereid was

om deze avond een kerkhistorische lezing te houden.

Mastenbroek nam ons mee naar het verre verleden van de kerkhistorie in Leerdam. Een tijd waarin kerk en staat nog een duidelijke, zichtbare plaats hadden in de samenleving. Reformatie, Afscheiding en Doleantie hebben ook in Leerdam strijd gekost, alsmede de losmaking van ds. Aangeenbrug uit de Christelijke Gereformeerde Kerk te Leerdam en later de droevige kerkscheuring in 1953. Dan is het enkel Gods trouw tegenover al het menselijke dat de Heere Zijn Kerk nog wil bouwen, ook in Leerdam. De komst van ds. Schipper en dat hij nóg onder ons mag zijn, zijn blijken van Gods goedheid. Hoe zal de toekomst zijn? Gelet op de tekenen der tijden vervult alles met grote zorg. Kerk en staat brokkelen in rap tempo af. Is de kerk- en landelijke schuld ónze schuld? Zijn wij in dé spelonk Adullam? Tot Hem vergaderde zich alle man die een schuldeiser had, wiens ziel bitterlijk bedroefd was. Ds. Schipper gaf consulent ds. M. Karens de gelegenheid te eindigen, nadat hij opgegeven had te zingen Psalm 72:11: 'Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen!'

Afscheid

A. Janse-Pieterman, 's-Gravenpolder

'Marleen, ons huis is verkocht, we hopen over een tijdje te gaan verhuizen. We gaan vanaf nu op zoek naar een ander huis.'

'Mam, ik wil echt niet naar een andere school en afscheid nemen van m'n vriendinnen', snikt Marleen.

'Dat snap ik hoor, ik zou ook graag hier willen blijven, maar papa heeft een andere baan gevonden en dan kunnen we niet hier blijven wonen. Dat is veel te ver rijden.'

Afscheid nemen. Dat doe je niet graag. Dat stel je liever uit. Of je hoopt dat het nooit komt. Zo zullen de discipelen ook het liefst hebben gehad dat Christus op aarde bleef. Maar zij wisten dat het anders was. Zie je ze afscheid nemen op

Hemelvaartsdag? Zijn discipelen staren Hem na. Verdrietig lopen ze van de berg af.

Verdrietig? Nee toch niet. Kijk naar hun gezichten. Ze kijken blij. Hoe kan dat nou? Omdat Christus beloofd had de Trooster te zenden. Wie? De Heilige Geest! Tegelijk gaf Hij de opdracht om heen te gaan en overal op de wereld het Evangelie te verkondigen. Hij zal hun de kracht geven om dit werk te mogen doen.

Christus is ook heengegaan naar Zijn Vader om voor Zijn kinderen te bidden en om voor hen in de hemel een plaats te bereiden. Hierna zal Hij wederkomen. Paulus zegt het: 'Onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, namelijk den Heere Jezus Christus' (Filipp. 3:20).

Zie jij óók naar deze dag uit? Heb je zoveel last van je zonden dat je soms zou

willen dat je nooit meer één zonde hoefde te doen? Dan zou je wel overal afscheid van willen nemen. Om voor eeuwig bij Hem te mogen zijn. Herken jij dit? Of juist niet? Dan zal Christus straks voor eeuwig afscheid van jou moeten nemen. Hoe vreselijk! Daarom is het nu hoog tijd om de Heere te zoeken! Want wie weet hoe snel de Heere zal wederkomen?

MAARTEN LUTHER

H. van Dam

De pamfletten en boekjes worden door veel drukkerijen bij duizenden gedrukt. Steeds meer moeten er gedrukt worden.

Zoals hongerige mensen vragen naar voedsel, zo vragen veel mensen naar de boekjes van Luther. Want wat ze daarin lezen, hebben ze nog nooit gehoord. Zo laat de Heere in veel donkere harten het licht van Zijn Woord schijnen. Daardoor gaan mensen de Heere zoeken, omdat ze nu weten en voelen dat ze zonder de Heere arm en ongelukkig zijn. Ze weten nu ook dat aflaten, Maria en heiligen echt niet kunnen helpen! Door

een trouwe dienstknecht van God

het Woord werkt de Heilige Geest het ware geloof in de Heere Jezus. Honderden, ja duizenden mensen worden tot de Heere bekeerd! De Hervorming is begonnen, ook in de harten van heel veel mensen. Dat is een werk van de almachtige God!

Maar de vijanden zitten ook niet stil. En Tetzl is wel de grootste vijand. Wat is hij boos! Wacht maar, hij zal die Luther wel krijgen.

Hij zegt: 'Binnen drie weken zal ik die ketter in het vuur laten werpen!' Ja, Luther weet het: de strijd is begonnen. Want waar de Heere werkt, gaat de duivel ook aan het werk!

Vrienden van Luther waarschuwen hem. Zij spreken zelfs over het gevaar van de brandstapel! Ze weten wel dat vroeger een priester verbrand is, omdat hij ook zei dat de Roomse kerk dwaalde. Dat was Johannes Hus.

Maar Luther zegt: 'Als mijn werk niet in Gods Naam is begonnen, zal het wel gauw weer te niet gaan. Maar als het wel in Zijn Naam is begonnen, laat het dan maar aan de Heere over.'

En daarom, als hij in zijn kloostercel alleen is, buigt hij eerbiedig zijn knieën voor Zijn Koning. Hij bidt of de Heere met het werk wil verdergaan. De Hervorming is immers niet zijn werk, maar het werk van God. Dat geeft hem rust.

vervolgverhaal

21

Boekennieuws

"Niet van de wind bewogen", ds. G. Bredeweg, uitg. Gebr. Koster, Barneveld; 156 blz.; € 14,90.

Niet van de wind bewogen

"Niet van de wind bewogen" is de titel van een boek met zeven preken van de hand van onze broeder Bredeweg uit Kruiningen. Preken die gemakkelijk te lezen zijn vanwege een prettige pagina-indeling: bij elke onderverdeling onder de hoofdgedachte laat de drukker een regel vrij. Preken die niet alleen gemakkelijk te lezen zijn, maar ook preken die vanwege de inhoud waard zijn om gelezen te worden. Schriftuurlijk uitgelegd en bevindelijk verklaard. Helder verwoordt onze broeder de dood in Adam en het leven in Christus.

In een bewogen prediking tracht hij de noodzaak van de bekering op de harten van de hoorders te binden. Ook het aanzeggen van de zonden door Johannes de Doper met lijnen naar vandaag ontbreekt niet. De eerste drie preken zijn zeker geschikt om in de leesdienst te gebruiken in de adventstijd. De andere vier kunnen daaropvolgend als vervolgstof zeer geschikt worden gelezen.

Dit zijn preken waarin het plaatsmakende werk, voorafgaande aan de openbaring van Christus, een gepaste plaats krijgt en waarin duidelijk openbaar komt dat alles afgesneden moet worden wat van de mens is! Dat is pijnlijk voor het eigen vlees, maar profijtelijk voor de ziel. In de hoop dat de Heere bij het (voor)lezen van deze pennenvrucht harde zondaarsharten wil verbreken. Maar ook dat aan uitgewerkte zondaren het geloofsoop op het door Johannes aangewezen Lam Gods gericht mag worden en velen de 'tiende ure' daarop mogen beleven.

ds. E. Bakker, Veen

"Woorden van wijsheid voor weduwen en weduwnaren"; ds. W. Visscher; uitg. De Banier, Apeldoorn; 109 pag.; € 9,95.

Woorden van wijsheid voor weduwen en weduwnaren

Dit is een klein boekje dat gaat over een teer onderwerp. Het bevat dertig korte hoofdstukken. In ieder hoofdstuk neemt ds. W. Visscher een Bijbeltekst als uitgangspunt om iets te schrijven over rouw en gemis als gevolg van het overlijden van dierbaren. In het Voorwoord merkt onze broeder op dat hij schrijft vanuit een doorleefde praktijk. Sinds 18 februari 2015 is hij immers weduwnaar. Toen ik het boekje in handen kreeg, las ik veel herkenbare dingen. Een maand nadat zijn vrouw overleed, heeft de Heere ook mijn echtgenote weggenomen.

Toen ik het gelezen had, heb ik het al mijn kinderen cadeau gegeven om het ook te lezen.

Onze broeder tekent zo treffend dat door het sterven van geliefden het hele leven anders wordt.

Hij beschrijft heel concreet de werkelijkheid van wat rouw en gemis is en wat dat doet met een mens.

De herinnering aan de overledene is er altijd en gaat overal mee, vaak niet zichtbaar of opgemerkt door anderen. Soms doet zich iets voor waardoor het gemis ineens in alle hevigheid wordt gevoeld. Daartegenover laat hij ook zien hoe rijk het Woord is aan troost en dat de Heere kan troosten in de grootste smart.

Ik volsta met één citaat dat mijzelf trof omdat het zo herkenbaar is: 'Wat heeft het graf voor de nabestaanden diepe betekenis. Daar ligt immers het lichaam van een geliefde. Tijdens het leven konden we veel dingen delen. Na het sterven rest slechts een klein stukje grond. Daar kunnen de herinneringen komen en de tranen vloeien. Het graf brengt ook bij Hem Die de dood en het graf heeft overwonnen. Voor Gods kinderen heeft het graf niet het laatste woord. Het is een doorgang naar het eeuwige leven'.

Neem en lees. Als u een weduwe of weduwnaar bezoekt en niet goed weet wat u zeggen moet, laat dan maar een exemplaar van dit boekje achter. De prijs is geen bezwaar en de inhoud is het waard om door te geven.

ds. A. Schreuder, Beekbergen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Bedankt:

voor Kapelle-Biezeling, ds. B. Labee te Veenendaal; voor Oostkapelle, ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS).

VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM 21 APRIL 2017

Ds. H. Brons opent de classisvergadering namens de roepende kerk Spijkenisse de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij staat stil bij o.a. de volgende bijzonderheden.

Op 9 maart 2017 is overleden oud-diaken D.G. Lindhout van de gemeente Spijkenisse in de leeftijd van 63 jaar. Op 18 april 2017 is overleden: Neeltje Neele-van Delft in de leeftijd van 53 jaar, echtgenote van ds. C. Neele. Op 21 april 2017 is overleden ds. L. Terlouw in de leeftijd van 63 jaar.

Preses spreekt woorden van troost bij rouw. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. H. Brons, 1^e assessor ds. C. van Ruitenburg, 2^e assessor oud. J.M. de Jonge, quaestor oud. M.J. de Vries, scriba oud. K. Bel en adviseur ds. W. Silfhout. Een kerkenraad vraagt hoe te handelen als bruidsparen hun huwelijk willen laten bevestigen in een ander kerkgebouw dan dat van de gemeente waartoe zij behoren of in een gebouw, niet zijnde een kerk. Na bespreking kan de classis zich vinden in de hoofdlijnen. Het is niet goed om om commerciële redenen uit te kijken naar een ander (kerk)gebouw. Er zijn daarbij wat aandachtspunten. Als de afstand vanaf de eigen gemeente groter wordt zal de eigen gemeente immers minder betrokken zijn. De voorkeur is daarom het eigen kerkgebouw. Bij uitwijken, niet te ver weg en in ieder geval in een kerkgebouw omdat het een kerkdienst is. Uiteraard blijven de kerkenraden vrij in hun eigen beleid.

Het evangelisatiewerk 'In de Gouwstraat'

De coördinator, K. Bel, neemt kort zijn schriftelijke rapportage door en wijst daarbij op het voorrecht van de continuïteit van het werk en de toename van de bezoekers uit de wijk bij de zondagmiddagsamenkomsten. Hij noemt ook de samenwerking met het Hoornbeek College Rotterdam door studenten in

te zetten bij diverse werkzaamheden op de post en ook voor hulp in de wijk. Daarnaast beschrijft hij enkele situaties vanuit de praktijk, waaruit blijkt dat het soms zo moeilijk is om mensen te bereiken met het Woord, maar de Heere gaat toch door met Zijn werk.

De Classicale Evangelisatiecommissie gaat in haar rapport in op het 10-jarig bestaan en geeft een kijkje naar de toekomst. J.L. Roukens en P.J. van der Weijden worden herbenoemd in de CEC voor de nieuwe termijn.

In een notitie van de Classicale Evangelisatiecommissie wordt voorgesteld om een veldwerker in deeltijd aan te stellen om meer naar buiten te kunnen treden. Te denken valt aan straatwerk en contacten met instellingen.

De classis is verheugd bij deze vraag. De vraag rijst of het noodzakelijk is dat het een ambtsdrager moet zijn. Voor de eerste periode zou het niet noodzakelijk zijn omdat de zondagse samenkomsten op de huidige wijze door kunnen gaan in het geval de veldwerker geen ambtsdrager is. Daarna is wel bezinning nodig. De classis geeft er de voorkeur aan om het gesprek hierover op landelijk niveau te voeren. De algemeen secretaris van het deputaatschap voor evangelisatie G. Geijtenbeek: 'Op alle posten zal naar de zondagse samenkomsten worden gekeken. Het is positief dat er een scheiding komt tussen het kerkelijk deel en het evangelisatie deel.' De vraag blijft of elke evangelist of veldwerker ambtsdrager moet zijn. De denkrichting binnen het deputaatschap is dat daarvoor geen noodzaak is. Er zal aandacht zijn voor competenties van kandidaten, maar de roeping zal bij de aanstelling wel centraal staan. Geijtenbeek zegt desgevraagd toe dat het deputaatschap voor evangelisatie zich hierover verder nog zal buigen, zodat dit onderwerp op de komende Generale Synode opnieuw aan de orde kan komen. De classis besluit tot de benoeming van een veldwerker voor de voorgestelde periode van drie jaar voor het straatwerk en aanverwante taken. Na drie jaar kan de situatie opnieuw worden bezien. Ook de classis Ridderkerk moet zich hier nog over uitspreken. Daarom zal de aanstelling pas eind van 2017 plaatsvinden.

Op voorstel van de commissie Jeugd en Gezin gaat de classis akkoord met het beleggen van een ambtsdragersbijeenkomst voor het begin van het winterseizoen. Het thema zal deze keer zijn: 'Het pastoraat rondom gezinsvorming en (homo)seksualiteit'.

De vergadering wordt op de gebruikelijke wijze gesloten door oud. J.M. de Jonge.

K. Bel, scriba classis Rotterdam

AFSCHEIDSDIENST VAN DS. J. IJSELSTEIN OP 30 APRIL 2017

Omdat God riep naar het zendingsveld (Cambodja), was er, na vier jaar dienen, het afscheid van Kampen. Twee hoofdlijnen ontwikkelde de dominee uit 'Een apostolische zegenbede' (Hebr. 13:20,21). De eerste gedachte: De Heere Die aanbeden wordt – wat God in Christus gedaan heeft; de tweede: Waar om gebeden wordt – wat God doet in diegenen die aan Christus gegeven zijn. Bij een afscheid hoort gebed: *De God nu des vredes...* Deze aanhef is wonderlijk: Wij hebben de vrede verwisseld voor oorlog! Gods toorn rust op ons en wij leven in een staat van vijandschap. Aan die goddeloze mens onthult God een mysterie: een verbond van vrede en genade. Christus beloofde betaling en ontving de aan Hem gegeven schapen van 'deze stal' en 'andere schapen, die van deze stal niet zijn'.

... *Die de grote Herder der schapen, door het bloed des eeuwigen testaments, uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus...* Het eeuwige testament heeft één Hogepriester. Hij kocht de gegevenen op Golgotha; voor hen wordt God 'de God des vredes'. Onbegrijpelijk wonder van eenzijdige genade: de Herder gaf Zich in de dood als Offerlam. Zo maakte Hij het eeuwige testament vast. Daar had de Vader maar één antwoord op: Hem opwekken uit de dood. Uit de dood wedergebracht brengt Hij de schapen weder, hoe vijandig die ook zijn en hoe ver ze ook afgedwaald zijn. Hij zoekt ze, ook als ze steeds weer dwalen. Let wel: De grote Herder zorgt niet voor de bokken! Maak grote haast met uw kostelijke ziel, op weg naar de grote ontmoeting met de hemelse Rechter. Als Zijn gezant bid ik u: Laat u met God verzoenen!

De goede Herder zorgt vooral voor kleine en

kwetsbare schapen. Als onderherder bid ik hun de zegen toe van opzoekende liefde, ontdekkende en bekerende genade. Wat deze Herder doet, kan Hij alleen. Dat is een troostvolle gedachte als ik u moet achterlaten. Niet alleen neemt Zijn bloed uw schuld weg, het heiligt ook uw leven. Zijn vrede geeft ook vrede in het geweten, vrede onder elkaar en vrede met elkaar. Het is Zijn werk dat de kudde één is hier, en één wordt daar. *Die volmake u in alle goed werk...* Er is niemand die goed doet. Maar God máákt bekwaam! Welke werken zijn dit? Veel ver-

borgen gebed; elkaar goed doen; hoogachting van de ambtsdragers; onderlinge liefde; leven in vrede in huwelijk en gezin; opvoeden in de vreze des Heeren; ootmoed; ontferming over het verlorene buiten en binnen de kerk; vermijden van twist. Bedenk wel: Zonder het sterven aan de wet blijven het ónze werken en zijn het nooit Zijn werken. Anderzijds mag je nooit denken: God is in mijn leven gekomen, maar goede werken zijn niet belangrijk. God Zelf werkt in ons *hetgeen welbehaaglijk is voor Hem door Jezus Christus*. En dat is: Zijn wil doen!

Ten slotte is er in prediking, zending en alle arbeid in Gods koninkrijk slechts één doel: *...Dewelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.*

In zijn toespraak legde burgemeester Koelewijn de nadruk op Psalm 50, ds. A. Schot op de plaats van Matthéüs 28:19 (tussen vers 18 en 20 geklemd) en ouderling F.J. Verweij op Markus 16:20. Laatstgenoemde liet de dominee toezingen Psalm 96:1 en 2.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Kampen

Berichten

PINKSTEREN EN ZENDING

Al vele jaren wordt binnen onze gemeenten tijdens de Pinksterdagen gecollecteerd ten behoeve van het zendingswerk. Dat gebeurde zelfs al ruim voor de tijd dat daadwerkelijk zendingswerkers vanuit ons midden werden uitgezonden. Ook dit jaar willen we hiervoor graag uw aandacht vragen.

In wezen kunnen we elk heilsfeit aan zendingen verbinden. Immers, dan gedenken we steeds de gangen van de grote Gezondene van de Vader. In volkomen gehoorzaamheid wilde Hij de weg van kribbe tot kruis gaan om voor al de Zijnen de schuld te betalen. Hij is overgeleverd voor hun zonden, maar ook opgewekt tot hun rechtvaardigmaking (Rom. 4:25).

De Gezondene is met hemelvaart weer Thuisgekomen. Zijn werk op aarde was voltooid. Maar Zijn werk in de hemel niet. Zonder ophouden bidt Hij daar. Eisend, op grond van Zijn Middelaarsarbeid (Ps. 2:8). Na Zijn 'amen' zal Hij weerkomen en dán zal Zijn werk voltooid zijn.

Naar Zijn belofte heeft Hij Zijn Geest met Pinksteren gezonden. In Zijn kracht moesten én konden de apostelen Zijn getuigen zijn, zelfs tot aan de einden van de aarde. Het was de belofte van Zijn Vader (Hand.1:4), maar ook van de Zoon (Joh.16:7). Wat heeft de Heere deze belofte rijk vervuld. Drieduizend eerstelingen werden verslagen in het hart. Dit was het begin, als een teken van de volle oogst die eens wordt binnengehaald.

Namens u zijn werkers uitgegaan. Ook zij kunnen hun werk niet doen zonder de be-

diening van de Geest van Pinksteren. Daar mogen we als thuisfront dan ook met én voor hen om bidden. Ook de financiële middelen zijn nodig om dit werk mogelijk te maken. Met vrijmoedigheid bevelen we dan ook deze Pinkstercollecte in uw milddadigheid aan.

ds. G.W.S. Mulder, voorzitter deputaatschap zending

CGO: BASISCURSUS GRIEKS IN RIJSSEN

Deze eenjarige cursus is bedoeld voor iedereen, ongeacht vooropleiding, die geïnteresseerd is in het lezen van het Nieuwe Testament in het Grieks, een van de grondtalen van de Bijbel.

U maakt kennis met de basisbeginselen van het Grieks aan de hand van recente leermethoden. Daarnaast ontvangt u eigen lesmateriaal, dat de leerstof zo compact en overzichtelijk mogelijk aanbiedt. Wanneer u ongeveer de helft van deze cursus hebt gevolgd, wordt een begin gemaakt met het lezen van enkele teksten uit het Griekse Nieuwe Testament.

De cursus wordt waarschijnlijk op een aantal dinsdagavonden verzorgd. De locatie is nog onbekend. De kosten bedragen € 260,-.

Heeft u interesse in deze cursus? Bezoek dan de informatieavond op dinsdag 6 juni in de Zuiderkerk van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen. Aanvang 19.30 uur. Opening door J.H. Mauritz. Er wordt ook informatie gegeven over de nieuwe A-cursus en de C-toerustingscursus. Drs. J.H. Kreijkes-van Esch geeft een introductieles Grieks.

Als u vragen over deze cursus heeft, kunt u die ook stellen aan de docente J.H.

Kreijkes-van Esch (e-mail: jhkreijkes@gmail.com) of aan de directeur CGO HBO (W.M. van der Wilt, e-mail: wmvanderwilt@cgo.nu). Met vragen over inschrijven kunt u terecht bij Cora Guiljam, secretaresse CGO HBO (e-mail: secretariaathbo@cgo.nu).

De CGO verzorgt ook toerustingscursussen, en een hbo-opleiding en cursussen Grieks en Hebreeuws in Gouda. Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu.

SLUITINGSBIJENKOMST CGO

Op zaterdag 10 juni wordt in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Capelle a/d IJssel-Middelwatering de CGO-sluitingsbijeenkomst gehouden. Cursisten, studenten en belangstellenden zijn hartelijk welkom. Aanvang: 10.00 uur. Sluiting: 12.00 uur. Opening: ds. A. Schreuder.

Lezing door ds. G. Clements. Onderwerp: 'Kinderdoop en overdoop'.

Uitreiking diploma's en cijferlijsten van de HBO-opleiding en de toerustingscursussen. Tijdens deze ochtend is er informatie over de CGO beschikbaar (zie voor informatie ook de website: www.cgo.nu).

THEMADAG JOODSE FEESTEN

De jaarlijkse themadag van het Deputaatschap voor Israël wordt gehouden op vrijdag 26 mei in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Woerden. Het thema is: "de Joodse feesten". Dr. B. Wallet spreekt over de Joodse feesten en hun achtergrond. Daarna zal ds. W. Silfhout een inleiding houden over het Looftentenfeest en de betekenis daarvan vandaag. Na de lunch is er een panelbespreking met beide sprekers.

De bijeenkomst begint om 10.00 uur. Kosten:

€ 7,50 (studenten: € 5,-) In verband met de verzorging vragen wij u zich tevoren aan te melden via www.dep-israel.nl, of telefonisch via 0348-489929.

ZANGAVONDEN

Dordrecht

Zangavond op maandag 5 juni, aanvang: 19.00 uur, in de Grote Kerk te Dordrecht, m.m.v. het Noordermannenkoor, het Ridderkerks mannenkoor en trompettist Henk-Jan Drost. Opening en meditatie door ds. G.J. van Aalst. Collecte t.b.v. commissie Vakantieweken voor mensen met een beperking.

Nijmegen

Psalmzangavond met bovenstem op maandag 5 juni, aanvang: 19.30 uur, in de Grote of St. Stevenskerk te Nijmegen, St. Stevenskerkhof 62, m.m.v. de Betuwse Bovenstemgroep uit Opeusden en Pieter Heykoop, orgel. Opening, sluiting en meditatie door ds. B.J. van Boven. Collecte t.b.v. GBS.

Nunspeet

Zangavond op zaterdag 3 juni, aanvang: 19.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Nunspeet, m.m.v. jeugdkoor Kinderklanken, mannenkoor Higgajon en verschillende instrumentalisten. J.W. van Toor hoopt een en ander te vertellen over het nieuwe zendingsterrein in Cambodja. Opening en sluiting door ds. A. Schot. Collecte t.b.v. ZGG.

FIETS- EN AUTOTOCHTEN

Schouwen-Duiveland

Fiets- en autopuzzeltocht in Schouwen-Dui-

veland op maandag 5 juni, te organiseren door de zendingscommissies van de Gereformeerde Gemeenten van Haamstede en Nieuwerkerk. Startpunt: terrein van de kerk te Nieuwerkerk. Inschrijven: tussen 13.00 en 14.30 uur. Deelnamekosten: autorit € 7,50, fietstocht € 2,50 p.p., maximaal € 10,- per gezin. De opbrengst is t.b.v. ZGG.

Krimpenerwaard

Fietstochten van 20 en 35 km. in de Krimpenerwaard op maandag 5 juni. Vertrekpunten: kerkgebouw Gereformeerde Gemeente te Berkenwoude en Kadijk 17, Bergambacht (fam. Versluis).

Starttijd: tussen 13.00 en 14.00 uur. Kosten € 5,- p.p., gezin € 17,50. Contact: tel. 06-12283821 of e-mail: gemeentebreedbouwen@gergemerkenwoude.nl. De opbrengst is t.b.v. de kerkbouw.

Westland

Fietspuzzeltocht in het Westland op maandag 5 juni. Start tussen 13.00 en 14.00 uur vanaf de Westerkerk van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenzande. Inschrijving en info via www.fietspuzzelrit.wordpress.com. De opbrengst is t.b.v. ZGG.

Utrechtse Heuvelrug

Fietstochten van 35 en 45 km, op zaterdag 10 juni, over de Utrechtse Heuvelrug. Vertrek- en eindpunt bij de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Rhenen. Starttijd tussen 10.00 en 11.30 uur. Kosten: € 3,- p.p., max. € 15,- per gezin. Voor fietshuur: pzc@gergemrhenen.nl of tel.: 06-30108588. De opbrengst is t.b.v. ZGG.

VERKOPINGEN

's-Gravenzande

Markt op zaterdag 3 juni, van 9.30-14.30 uur, op de locatie Zanddijk 70 in 's-Gravenzande. De opbrengst is voor de kerk van de Gereformeerde Gemeente, aldaar, ZGG, evangelisatie, vakantieweken voor mensen met een beperking en deputaatschap Bijzondere Noden (noodhulp in gebieden met oorlog en aardbeving).

Krimpen aan den IJssel

Verkoping/rommelmarkt op zaterdag 3 juni, van 10.00-14.30 uur, in en rond de Sebakerk van de Gereformeerde Gemeente te Krimpen aan den IJssel. De opbrengst is voor zending, evangelisatie en deputaatschap voor Israël.

Oosterland

Verkoping op zaterdag 27 mei, van 9.30-14.00 uur, in het verenigingsgebouw de Ark te Oosterland, St. Joostdijk 11. De opbrengst is voor ZGG.

Woerden

Boerenerfmarkt op zaterdag 10 juni, van 10.00-15.00 uur, op het adres: Breeveld 12, Woerden. De opbrengst is t.b.v. Stichting Ontmoeting. www.boerenerfmarktwoerden.nl

Zwijndrecht

Actiemarkt op zaterdag 3 juni, van 9.30-15.00 uur. De opbrengst is voor financiering verbouw kerkgebouw Gereformeerde Gemeente te Zwijndrecht en voor ZGG. Locatie: rondom dit kerkgebouw. Info: www.gemeentebreedbouwen.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 28 MEI 2017

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 9.00 en 16.00 uur ds. W.J. Karels; Alblasersdam 9.30 en 15.30 uur stud. J.B. Huisman; Alphen a/d Rijn 15.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. G.J.N. Moens; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. J. Schipper; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Pater; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 17.00 uur ds. B. van

der Heiden; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. M.H. Schot; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Deventer 10.00 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Dinteloord 14.30 uur ds. J. van Belzen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. G.J. Baan; Drachten 9.30 (H.A.) en 19.00 uur (openb. bel.) ds. A. Schot; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur ds. G. Bredeweg; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. G. Bredeweg; Ermelo 9.30 en

15.00 uur ds. A.T. Huijser; Goes 18.30 uur stud. M. Blok; Goudswaard 10.00 uur (openb. bel.) ds. A. Vermeij en 18.30 uur ds. L. Blok; 's-Gravenhage 10.00 uur stud. E.J. Boudewijn en 16.30 uur (openb. bel.) ds. W. Harinck; 's-Gravenzande 18.30 uur stud. J.B. Huisman; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 18.30 uur ds. S.W. Janse; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Hoogeveen 9.30 en 19.00 uur stud. J. de Kok; Hoogvliet 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 19.00 uur stud. W. Mouw; Kamperland 14.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. S.W. Janse

en 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Leiderdorp 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur stud. H.J. Agteresch; Lelystad 9.30 en 16.00 uur stud. W. Mouw; Marknesse 15.30 uur (openb. bel.) ds. P.G. Heijkamp; Meeuwen 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Melissant 10.00 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 16.00 uur ds. H. van der Heiden; Mijdrecht 19.00 uur ds. M. Joosse; Moerkapelle 9.30 uur ds. W. Harinck en 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur ds. D. de Wit; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 19.00 uur ds. B. Labee; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur ds. G. van Manen; Nieuwe-Tonge 15.00 uur (openb. bel.) ds. K. Boeder; Nijkerk 14.30 uur ds. A. Verschuure; Nisse 9.30 uur ds. P.D. den Haan; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. C. Harinck; Oostburg 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Oostvoorne 16.30 uur ds. J. Driessen; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. S. Maljaars; Opperdoes 10.00 uur ds. G. Heijkamp en 15.30 uur ds. P. Mulder; Oud-Beijerland 18.30 uur ds. D. de Wit; Oudemirdum 9.30 uur (openb. bel.) ds. P.G. Heijkamp; Oude-Tonge 18.00 uur ds. G. van Manen; Poederloij 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Poortugaal 18.00 uur ds. H. Brons; Poortvliet 10.00 en 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 16.00 uur ds. L. Blok; Ridderkerk-Slikkerveer 15.00 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Rilland-Bath 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J. Mijnders en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. M. Mondria; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Scherpenisse 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. C. Hogchem; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 uur ds. J. Driessen en 16.30 uur (zie 's-Gravenhage); Soest 9.30 uur ds. J.S. van der Net en 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Spijkenisse 16.00 uur ds. M.J. van Gelder; Sprang-Capelle 9.30 en 16.30 uur ds. A.J. Gunst; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur stud. M. Blok; Terwolde - De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. J. van Laar; Tricht-Geldermalsen 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. C.J. Meeuse; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. A.P. Baaijens; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. G. Hoogerland; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Westzaan 10.00 en 15.30 uur stud. H.J. Agteresch; Wierden 15.00 uur ds. A. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 en 18.00 uur ds. P.D. den

Haan; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. M. Karens; Zwolle 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden.

DINSDAG 30 MEI 2017

Drachten 19.30 uur ds. G. van Manen; Middelburg-Centrum 19.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Pater; Ouddorp 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Uddel 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Urk 19.30 uur ds. G. Bredeweg.

WOENSDAG 31 MEI 2017

Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. B.J. van Boven; Ermelo 19.30 uur stud. W. Mouw; Hendrik-Ido-Ambacht 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Hoogerland; Hoogeveen 19.30 uur ds. P. Mulder; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. C. Hogchem; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Meeuwen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Melissant 19.30 uur ds. J. van Belzen; Mijdrecht 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Nieuw-Beijerland 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Vermeij en 19.30 uur ds. F. Mulder; Nisse 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Oostkapelle 19.30 uur (GBS-dienst) ds. S.W. Janse; Oostvoorne 19.30 uur ds. W. Harinck; Opheusden 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Scherpenisse 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Soest 19.30 uur ds. D. de Wit; Waardenburg 19.30 uur ds. G. Beens; Westzaan 19.30 uur ds. J. van Rijswijk.

DONDERDAG 1 JUNI 2017

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Barneveld-Zuid 13.30 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Bodegraven 19.30 uur ds. M. Karens; Dordrecht 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; 's-Gravenpolder 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. J. van Rijswijk; Hendrik-Ido-Ambacht 13.00 (huw.bev.) en 15.00 uur (huw.bev.) ds. M.H. Schot; Herkingen 19.30 uur ds. S. Maljaars; Hoogvliet 19.45 uur ds. L. Blok; Naaldwijk 19.45 uur ds. P. Mulder; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Oudemirdum 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Zwijndrecht 15.00 uur (huw.bev.) ds. G. Bredeweg.

VRIJDAG 2 JUNI 2017

Barneveld-Centrum 13.15 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Benthuizen 14.30 uur (huw.bev.) ds. H.A. van Zetten; De Valk-Wekerom 14.30 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Krimpen a/d IJssel 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Middelburg-Zuid 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.P. Baaijens; Middelharnis 13.30 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; Rijssen-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Veenendaal 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

ZATERDAG 3 JUNI 2017

Gouda 15.00 uur (aangepaste dienst) ds. G. Clements.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 28 MEI 2017

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GL Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. U bent hartelijk welkom op onze post. Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 11.00-15.00 uur. Tel. 072-5129195 email info@bijdebronalkmaar.nl website www.bijdebronalkmaar.nl

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Evangelisatiepost Bij Simon de Looier; Looiersgracht 70-72. Tel. 020-6227742. Samenkomsten iedere zondag 10:30 uur 17:00 uur. U bent van harte welkom in onze evangelisatiepost. Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10:00-12:00 uur en 12:30-16:00 uur. U kunt bij ons ook CD's en boeken kopen. Door uw aankoop steunt u het evangelisatiewerk. Telefonisch of per mail bestellen kan ook: 0252-419560; cvleenen@kliksafe.nl Bekijk ook eens onze site: www.bijsimondeloier.nl

Breda:

Inloopcentrum 'De Lichtboei', Vriesdongen 1, Breda
Contactadres: info@inloopdelichtboei.nl
Openingstijden: dinsdag en zaterdag 10.00-12.30 uur.
Voor actuele informatie: www.inloopdelichtboei.nl

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinseselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.
Inloophuis de Hoeksteen: Kolhoopstraat 24, Emmen. Openingstijden: elke dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur. Tel. 0591 - 653915
www.inloophuisdehoeksteen.nl

Den Haag:

Inloopcentrum 'Het Kompas', Apeldoornselaan 228, Den Haag
De openingstijden van de inloop zijn op dinsdag, vrijdag en zaterdag van 10.30 uur tot 15.30 uur; tussen de middag is de inloop gesloten van 12.30 tot 13.30 uur. De inloop is op woensdag en donderdag geopend van 10.30 tot 12.30 uur, soms ook op donderdagmiddag. U bent van harte welkom. Nadere informatie: www.inloophuisethetkompas.nl; u kunt ons ook bellen

070 2050008. Per e-mail: denhaag@bijbelcentrum.nl

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur. Bekijk ook eens onze site: www.inloophuisachterdehoven.nl

Merksem:

Evangelist A. van Setten; protestants cen-

trum "De Bron", Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois. Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg. Zondagse samenkomsten om 10.00 en 18.30 uur.

Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Utrecht/Leidsche Rijn:

Bijbelcentrum 'De Hoeksteen', Monarchvlienderlaan 200, Utrecht
Wilt u meer weten over ons werk in de wijk Leidsche Rijn? Kijk dan eens op onze website www.hoeksteen-leidscherijn.nl

Advertenties

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Bruinisse: welkom op onze gezellige camping! Verhuur safaritent/stacaravan. 10 min. van strand. Ook stalling. www.dewelblok.nl / tel 0111 - 48 25 23

De GEZELLIGHEID van de camping, de privacy van een landhuis, de luxe van thuis. **Bergzicht**, 8 pers. www.zalmenhuis.nl, 06-51781723.

ZELHEM, te huur 4 pers. bung. rust. lig. leuke omg. om te wandelen of fietsen. Vrij in juli, aug. en sept. Info: jhoumes@solcon.nl of 0641795257

Welkom op onze site!
Ruim 40.000 boeken op:
www.derooboeken.nl

Te huur 4-6 pers. stacaravan op Camping Duinzicht in Koudekerke (Zld)
stacaravansonnewagth.blogspot.nl
of bel 0318-570485

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

NIJMEGEN – STEVENSKERK

maandag 5 juni - 2e Pinksterdag
19.30 uur – Toegang vrij!
Niet-ritm. Psalmzangavond
+ Betuwse Bovenstemgroep
Organist: Pieter Heykoop
Med. Ds. B.J. van Boven
Collecte: GBS (CD-opname)

Parkeren? kijk op: www.pieterheykoop.nl

Te huur: ruime tussenwoning
(5 slaapkamers) in **Ermelo**. Hei, bos en zwembad op loopafstand. Week 29 en 30.
Meer info: 06-42065471.

Te huur: 2-3 pers. gastenverblijf,
Valkseweg 8 te **Barneveld**.
Tel. 0342-412663.

ELSPEET, te koop: luxe chalet
cpl onderh.vrij, 3 slk, blokhuut+inh., partytent. Toplocatie: bosrand, rust en ruimte. Tel. 06-53901212.

5-DAAGSE RIJNCRUISE

MAANDAG 16 T/M VRIJDAG 20 OKTOBER

reisleader: **W. (Wim) van der Hoek**

met deze reis gaat mee: **Ds. J.W. Verweij**

Ms. Rhine Princess / Geniet van de Rijn in prachtige herfstkleuren

Een vaartocht langs steile wijnbergen, burchten en de Loreley.
Aanlegplaatsen met mooie boulevards, vakwerkhuisen en middeleeuwse gebouwen. Mogelijkheid excursie naar Heidelberg.
Alle hutten dezelfde prijs, ongeacht welk dek. Nog diverse hutten beschikbaar op het bovenste en middelste dek.

Voor alle reizen geldt: Deo Volente

Margrietstraat 30, 4401 EZ Yerseke | Tel. 0113-573681
Mob. 06-22296733 | info@burgtours.nl | www.burgtours.nl

busexcursiereizen

fietsvakanties

vliegcreizen

eigen vervoer

cruises

Alles onder één dak!

- huurappartementen en penthouses voor 55+
- van 73 m² tot 95 m²
- vergaande zorgmogelijkheden als het nodig is
- onder en boven huurtoeslaggrens
- verpleegappartementen

Info? Kijk op www.desamaritaanputten.nl of bel: 06-44003188

Beter en Goedkoper Uit! Profiteer!
V.a. € 140 p.w. t.h. **keurige Chalets/ Stacars in Hardenberg (4 campings) - Ommen - Friesland/Bakkeveen - Eilanden.** Tel. 0512-516096 of kijk op www.vdsluisvakanties.nl

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping.** Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083 www.es-vakanties.nl

Vakantie Oostenrijk Te huur: luxe chalet en appartementen, 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm /Zell am See. Info: 0180-322181 / 06-51166845. www.vakantieindebergen.nl

Winst uit Verlies

Getroffen of betrokken bij kanker? Kind(eren), jongere, ouder(s) en/of nabestaande(n)? **Kom aan boord!** Vaar mee met lot- & geloofsgenoten op de **Contact Rondvaart op de Linge!** Ontmoet elkaar op een informele wijze **D.V. Zaterdag 10 juni 2017** (Van 11.00 – 14.00 uur incl. buffet) Info & Opgave: 0341-250434 of www.Winstuitverlies.nl

Op D.V. zaterdag 17 juni 2017 hoopt Stichting Fondsenwerving **De Schutse** haar jaarlijkse

landelijke verkoping

te houden. Tijdens deze verkoping is er van alles te koop en zijn er verschillende activiteiten te doen voor jong en oud.

Op de website <https://deschutse.nu/verkoping.html> vindt u het overzicht met de standhouders. U bent van harte welkom op de landelijke verkoping tussen 10.00 – 16.00 uur aan de Stationsstraat 28 in Kesteren.

G.J. van der Vliet
begrafenisverzorging

- Begrafenissen in het hele land
- Geen crematies
- Persoonlijke begeleiding met zorg, respect en stijl
- Kijk voor meer informatie op www.gjvandervliet.nl

Boekweitweg 22, 8075 CP, Elspeet
06 12934519 - 0577 492830

Wilt u godsdienstleraar worden of kerkelijk pastoraal werker? Bent u geïnteresseerd in een theologiestudie op hbo-niveau?

Bezoek dan de voorlichtingsbijeenkomst op **D.V. woensdagavond 31 mei 2017** in het gebouw van Driestar *educatief* te Gouda.

Kijk voor meer informatie op [www.cgo.nu/hbo-opleiding/Voorlichting 2017](http://www.cgo.nu/hbo-opleiding/Voorlichting%202017).

Van harte welkom!

Zojuist verschenen!

9,90

drs. J.C. de Jonge

WIJ ZULLEN DE HEERE DIENEN

een spiegel voor (toekomstige) echtparen
Aan de hand van de theorie en de praktijk wordt de lezer een spiegel voorgehouden met betrekking tot de omgang tussen man en vrouw en het aangaan en onderhouden van een huwelijk. Zowel vanuit de psychologie als het pastoraat worden praktische handreikingen gedaan en tips gegeven.

Onderwerpen die aan de orde komen zijn: het leggen van de juiste basis, huwelijksonderhoud en de oplossingen voor voorlopende valkuilen, gezinsvorming, seksualiteit en de plaats en betekenis van Gods Woord in het huwelijk.

Pb. 90 blz.

ook leverbaar

WIE BEN IK EN WAT IS MIJN HUIS

een spiegel voor huwelijk en gezin

verkrigbaar bij de boekhandel

bezoek onze webwinkel
www.gebrkoster.nl

Gebr. Koster
Nairacstraat 17, Barneveld
tel. 0342 – 41 69 86

KO1722

**MOUNT CHEAM
CHRISTIAN SCHOOL**

**ARE YOU READY FOR NEW
CHALLENGES, EXCITING
EXPERIENCES, AND GOING
INTERNATIONAL?**

For the next few years, we expect to have a number of vacancies, both in elementary and secondary. Due to the length of the immigration process, we welcome applications. Meanwhile, applicants can improve their language skills. Teachers at MCCA are required to be at Cambridge English, Proficiency (CPE).

INTERESTED?

Contact Mr. J. Neels, principal: jneels@mccs.ca or +1 (604) 794-3072.

APPLYING?

Send your resume and cover letter with references to Mr. J. Neels and the secretary of the school board, Mr. E. Van Maren, ericv@vanmarengroup.com.

Mount Cheam Christian School, 48988
Yale Road, Chilliwack, BC V4Z 0B2,
Canada - www.mccs.ca

Camping de Beukenhof heeft te huur:
Vak.won. 10 p., chalet 7 p., chalet 4 p.,
blokhut 2 p., stacar. 4-6 p. Vrij in hoogseiz.
www.campingdebeukenhof.com
of bel 0528-331246. Wij zoeken ook
nog meisjes voor ons recreateam!!!!

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Vraag geheel vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Compleet ingerichte 6-8 pers.
Lodgetenten. Direct aan het Lago-
Maggiore (Italië) of bij de Friese
meren. Boek nu uw vakantie.
www.familylodges.nl 0343-481155

Geen hoop en geen toekomst

MALAWI - Verdrietig slentert Evance, 13 jaar oud, op de stoffige weg naar het huisje van zijn oma. Vorige week is zijn oom begraven. Weer iemand uit zijn omgeving die gestorven is. Zijn vader en moeder zijn een aantal jaren geleden al gestorven. Daarom woont Evance bij zijn oma in huis.

Twee jaar geleden heeft Evance zijn lagere schooltijd afgesloten door het maken van een examen. Omdat hij het examen heel goed gemaakt had, werd hij geselecteerd voor het VWO.

Maar omdat hij geen ouders meer had, kon hij niet naar het voortgezet onderwijs gaan. Wie moest zijn schoolgeld betalen?

Zijn oom, die toen nog leefde, zag dat Evance goed kon leren en ook graag verder wilde leren. Daarom besloot hij het studiegeld van Evance te betalen. Evance was daar heel blij om!

En wat heeft hij veel geleerd het afgelopen jaar! Wiskunde, Engels, biologie en nog veel meer vakken hadden zijn volle interesse. Hij haalde achten en negens.

Terwijl Evance naar het huisje van

zijn oma loopt, denkt hij terug aan zijn oom. Wat was oom trots op hem toen hij zijn rapport had laten zien.

Vanaf de volgende maand kan hij niet meer naar school nu oom is overleden. Hij heeft immers niemand meer uit zijn omgeving die zijn schoolgeld kan betalen.

Verdrietig komt Evance bij het huisje van zijn oma aan. Maar wat gebeurt er nu? Zijn oma komt naar hem toe en zegt: 'De dominee van de kerk zegt dat jij misschien bij Timotheos Foundation een sponsor kunt krijgen uit Nederland die jou wilt sponsoren.'

Evance denkt na over wat zijn oma tegen hem heeft gezegd. Er bloeit weer een sprankje hoop in zijn hart. Zou het dan toch nog mogelijk zijn dat hij verder mag leren?

EEN NOODKREET UIT MALAWI!

Geef de allerarmsten!

Timotheos is een initiatief van de Reformed Presbyterian Church in Malawi.

Meld u aan als donateur, als sponsor of schenk een gift.

Adopteer: - scholier € 20,00 per maand
- kleuterklas € 10,00 per maand

Timotheos investeert in:
- Onderwijs
- Wezenzorg
- Zorg voor voeding en gezondheid
- Evangelisatie

www.timotheos.nl
adoptie@timotheos.nl
06-54205245

Timotheos

NL57 RABO 01614.85.502
t.n.v. Stichting Timotheos
o.v.v. 'Geef de allerarmsten!'

Comité van aanbeveling: mevr. S.M. Aleman-van Herpen | ds. R. Bakker | prof. dr. A. Baars | ds. G. Beens | ds. J. van Belzen | dr. R. Bisschop | ds. J.G. Blom | ds. J. den Boer | ds. A.J. Britstra | drs. T. Dorresteyn | dr. W. Fieret | ds. E. Hakvoort | ds. D. Heemskerk | prof. dr. W.J. op 't Hof | ds. A. Schot | ds. A.C. Uitslag | ds. K. Veldman | ds. A. Vlietstra | mr. L. Vogelaar

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Wilt u de Bijbel lezen in de grondtalen?

Bezoek dan een informatieavond van de CGO

- op D.V. **dinsdag 6 juni 2017** in de Zuiderkerk te Rijssen. Aanvang 19.30 uur. Dit betreft de eenjarige basiscursus Grieks in Rijssen.
- op D.V. **woensdag 7 juni 2017** in het gebouw van Driestar *educatief* te Gouda. Aanvang 19.30 uur. Dit betreft de cursussen in Gouda.

Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu/hbo-opleiding/Voorlichting 2017.

Van harte welkom!

VAKANTIE in de BETUWE

Rust, ruimte en gezelligheid op camping DE VIJVERHOF in OMMEREN

Kindvr., div. act., huurcaravan 4 pers. en 3 pers., zaalverhuur voor fam. en zakel. max 70 pers. Tevens pabo-ers en o.a.ers gevraagd voor recreatie. 0344 601973

www.campingdevijverhof.nl

Oosterland (Zld): vak.huis te huur,

mooi/gezellig, vrij uitzicht, CV.
Tel: 0111-644950.

BOBELDIJK
FINANCIËLE ZORGVERLENING

Professionele
bewindvoering

030-697 77 31
www.bobeldijk.nu

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Studeren in Merksem/Antwerpen?

Bij de evangelistiepost de Bron in Merksem zijn **kamers te huur.**

Meer info: 0653933733 of
www.protestantscentrum.be

PAPIEREN ZENDELINGEN VOOR DUITSLAND!

Dat zijn de reformatorische boeken die de stichting probeert te verspreiden.

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie.

Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

STICHTING VRIENDEN VAN

HEIDELBERG & DORDRECHT

„De Heere Jezus heeft naar mij omgezien!“

Jaren geleden was ik een jongen met weinig kansen voor de toekomst. Een veranderingstrainer hielp mij een heel nieuwe weg in te slaan. Nu ben ik zelf veranderingstrainer en leer ik andere jongeren vaardigheden en belangrijke levenslessen. Ook staan we stil bij de rijke boodschap van het Evangelie. Het Woord van God geeft hoop! De Heere Jezus heeft ook plaats voor kansarmen in Zijn kerk.

Helpt u mee?

Voor €15,- per maand maakt u een trainingsprogramma mogelijk.

IBAN NL52 INGB 0000 307447
o.v.v. trainingsprogramma

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

Deputaatschap tot Hulpverlening
in Bijzondere Noden van
de Gereformeerde Gemeenten

Doneer! Zodat deze jongeren elkaar kunnen helpen

**Waardig
afscheid nemen.**

Dienstverlening in heel Zeeland sinds 1959.

0113 - 330 936

(Dag en nacht bereikbaar)

begrafenisverzorging-janssen.nl

Waardig. Persoonlijk. Vertrouwd.

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegrafenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Help Chikoni aan eten en (Bijbel)onderwijs!

Chikoni uit Malawi is vijf. Hij woont met zijn broer en moeder in een schamel hutje. Ze hebben het zwaar te verduren vanwege honger. Vader heeft het gezin verlaten. Chikoni moet nu meehelpen om voor het eten te zorgen. Maar hij wil graag naar school! Wilt u kinderen als Chikoni helpen? Geef voor voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbel)onderwijs.

Kijk op stephanos.nl of maak uw bijdrage over op IBAN NL74 RABO 0335 3074 50 t.n.v. Stéphanos, Hendrik Ido Ambacht

Presentatie? 06 - 301 671 72
of voorlichting@stephanos.nl

Stéphanos www.stephanos.nl

ANBI

ZWITSERL. hele jaar T.H. 2. vak.won.
in Aechi bij Reichenb. Bern. Oberl.
1 voor 2-3. pers. + baby en 1 voor 2-12 pers., v.a.g.v. Voor inl. 0548-514584 of zie WWW.WEBKLIK.nl/LUGINBUHL

Vakantiehuisje huren direct bij eigenaar
www.MIJNVAKANTIESTEK.nl
christelijke identiteit - zondagsrust

Te koop: Buitendams 191, H'veld-G'dam.
Gezellig dijkhuis voor starters, **dichtbij kerk, school, centrum en winkels.**
Bieden vanaf € 100.000!
Verdere info: www.lvmakelaars.nl

Vind een reformatorische partner

www.samen-verder.nl
Al 30 jaar deskundige en persoonlijke bemiddeling
Tel: 088 130 34 00
Gratis brochure

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
Gouda

Daag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-5773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
Verloopbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor: Canada: \$165, USA: \$140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Verantwoordelijk voor volwassen uitwonende kinderen?

Als vermanend voorbeeld wordt vaak de hogepriester Eli aangehaald. Hij zag zijn beide zonen niet eens 'zuur' aan. In hoeverre was hij als vader nog verantwoordelijk voor de daden van zijn volwassen, getrouwde zonen?

Hofni en Pinehas

De twee zonen van Eli worden ons in het Bijbelboek Samuël uitvoerig voorgesteld. Opgevoed door een Godvrezende vader, die ongetwijfeld veel gesproken heeft over de Heere en Zijn dienst. Beide zoons waren gehuwd en dienden als priester in de tabernakel te Silo. Aangrijpend is het als we lezen: 'Doch de zonen van Eli waren kinderen Belials; zij kenden de HEERE niet' (1 Samuël 2 vers 12). Dat betekent dat ze onwaardige dienstknechten zijn en gewetenloze nietsnutten. Zelfs handlangers van de duivel, want Belial wordt beschouwd als de verpersoonlijking van het boze, van satan zelf. Van het priesterhuis hebben ze een zwijnenstal gemaakt. Huiveringwekkend: terwijl ze nog altijd bidden, zegenen en offeren, misdragen ze zich verschrikkelijk. Ze stelen van de offers die verwijzen naar Christus en bedrijven hoererij met vrouwen die 'met hopen samenkwamen' bij de tent der samenkomst. Een verklaarder schrijft: 'Hofni en Pinehas zijn zonder geloof, zonder vroomheid, zonder heiligheid, zonder Godsvreze, zonder liefde voor Zijn huis, zonder een greintje eerbied en zonder een spoor van ontzag voor de heilige gebouwen'.

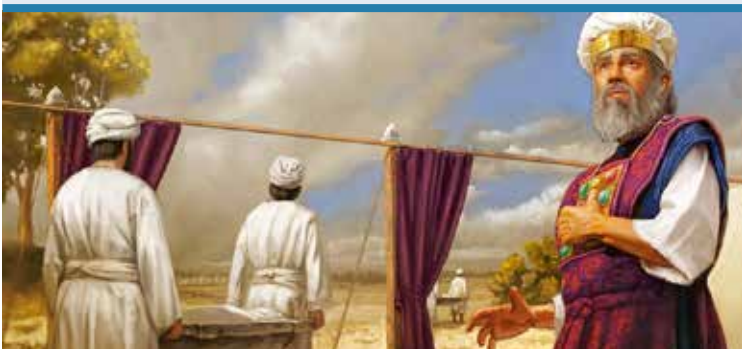
Eli

Wat doet nu vader Eli? Hij spreekt ze aan: 'Waarom doet gij zulke dingen, dat ik deze uw boze stukken hoor van dit ganse volk? Niet, mijn zonen; want dit is geen goed gerucht dat ik hoor; gij maakt dat het volk des HEEREN overtreedt. Wanneer een mens tegen een mens zondigt, zo zullen de

goden (d.i. de overheid, BL) hem oordelen; maar wanneer een mens tegen de HEERE zondigt, wie zal voor hem bidden?' (1 Samuël 2 vers 23b tot 25a). Opmerkelijk, de man die zo streng sprak tot de in zijn ogen dronken Hanna, is zo slap en toegeeflijk tegen zijn jongens! Tegen Samuël (hoofdstuk 3 vers 13b) zegt de alwetende God: 'want als zijn zonen zich hebben vervloekt gemaakt, zo heeft hij hen niet eens zuur aangezien'. Heel duidelijk leggen onze kanttekenaren (nummer 17) uit wat we onder deze uitdrukking moeten verstaan: 'Het Hebreeuwse woord betekent eigenlijk fronsen, of rimpels krijgen in het aangezicht, hetwelk geschiedt van diegenen die uit ongenoegen zuur zien. Versta hierbij; veel minder heeft hij hen gestraft naar behoren, hetwelk hij had behoren te doen, als vader, als hogepriester, en als richter die gesteld was om het kwaad te beletten en te straffen'. De Bijbel *met uitleg* maakt dat concreet door bij deze verzen uit te leggen dat Eli 'geen maatregelen heeft genomen om de zonde tegen te gaan. Hij had als hogepriester zijn zonen kunnen afzetten als priester (...)'.

Worsteling

Met dat laatste is antwoord gegeven op de eigenlijke vraag. We proefden in deze en nog een andere, soortgelijke vraag het verdriet en de worsteling van ouders. Volwassen, getrouwde of uitwonende kinderen gaan soms zo'n andere weg dan in de opvoeding - met alle gebrek en tekort - is geweest. Bruut en goddeloos worden de zonden uitgeleefd of leeft men heel vroom als 'bekeerd', zonder het wonder van wedergeboorte. De geschiedenis van Eli kan dan zo benauwen! Wat vraagt de HEERE van ons als ouders? Beide vraagstellers gaven aan te proberen met liefde, tact en wijsheid te sturen, te spreken en te handelen. Soms met de angst teveel te zeggen en het contact te verliezen. Steeds meer sprekend met de HEERE over de kinderen, als het spreken met de kinderen zo moeizaam is... Tobbende ouders, dat het eeuwig zielenheil zo zou wegen dat we toch zouden blijven vermanen. En vooral blijven... bidden! Denk toch aan Monica, de moeder van Augustinus. Want straks zullen we met onze kinderen voor de rechterstoel van Christus staan. En dat we in onze gebeden deze vermaningen 'nat' zouden maken met onze tranen.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.